

Roma

Romans

Tèhébé Rẹ Dó Nyẹ

Paulu rǎcuô pẹ liyěnuô dó vǎ Roma prẹ̀jẹ̀tẹ̀ plómuphú tahe a o, li yěnuôma mǎhó a taritaryǎ dyerò one rẹ a tẹ̀taze-one dó a ki cuóolěo kuó vǎ Roma prẹ̀jẹ̀tẹ̀ plómuphú tahe pǎ ari-akyǎ prẹ. A tẹ̀taze-one mǎitẹ hẹ̀rò a ki cuó metòkuó tẹ ná Krístuphú bínuôtahe taplòtaplyǎ pǎ, htuóppǎrò èthí bínuôtahe ki mẹcwó lǔ dó a ki cuó plehyǎ pọ dó Spain kẹ. Phú a thẹgnẹ Krístuphú a tẹ̀jẹ̀tẹ̀nyǎ ná Krístuphú tǔ ohtwòprẹ krwó mẹkuó tahenuô, a rǎ hẹsuluópló pẹlǔ ǔ. Paulu dyéluó pẹ ǔ Krístuphú a ohtwòprẹ ari-akyǎ tahe aklěnuô, break liyětòba nuôma alóabǎ lóu hó.

Paulu hémohéryǎ Roma prẹ̀jẹ̀tẹ̀ plómuphú tahe rò a hẹsuluó pẹ htuó èthí ná a tẹkwícóbẹ pẹ dó èthígnẹ tahe htuóhó yětòphuórò a hẹluó pẹ èthí ná tẹ dó a thẹ̀jẹ̀ rǎ liyẹ a khǎshyékharýa ari-akyǎ. Tẹ̀ritẹkyǎ a khǎshyékharýa ma mǎhó “Cómarya dyacódyatẹ hó kayǎ tahe ná anẹ nǐdú phútěnuô tẹ̀thẹkrǐmila yẹ dyéluóhtyaluó hó. Tẹ̀cótẹtẹ yěnuôma a cáhtya ná tẹ̀jẹ̀ rò a tadú ná tẹ̀jẹ̀.” (1:17)

Htuórò Paulu hẹsuluó éhtyapọ tẹ̀ritẹkyǎ a khǎshyékharýa yẹ. Judaphú tahe bèbẹ, Judaphú mǎto tahe bèbẹ, Cómarya lo mẹcómẹtẹ kǎ lǒplǐ èthí pwò- tǔprẹ, mẹtẹhẹ̀rò kayǎ pwò- tǔprẹ o thyǎlǔ lǔ dó tẹ̀thú̀tẹ̀ora a taryěshyosó alẹ prẹ. Dó prẹluhekhuphú zúẹ Krístu akhu-akhyẹ̀rò Cómarya dyacódyatẹ hó èthí. Htuórò Paulu hẹsuluó pọ ná tẹ̀ohtwòprẹ athẹ dó pẹ nǐbẹ yěnuôma mǎ dó pẹ htwòhtya tẹ̀tòcò- tuó ná Krístu hó akhu-akhyẹ prẹ, a hẹsuluó pẹ pọ phúnuô. Prẹ̀jẹ̀tẹ̀phú tahenuô, a nǐbẹ lahyǎ hó tẹ̀pẹ̀tẹ̀dwó ná Cómarya hó, htuóto tẹ̀thú ná tẹ̀thyẹ a taryěshyosó pǐma èthí yěnuô, Cómarya a Thẹ Sǎsẹ plwòhte palǎ cuó hó èthí hó. Bí Amǎdu 5-8 akǔnuô, Paulu hẹsopló pẹ pọ ná Cómarya a tẹ̀taze myásǔ one a tẹ̀thyótẹ̀thya tahe ari-akyǎ ná Thẹ Sǎsẹ Byacẹ a tẹ̀pròtẹ̀prýa shyosóyẹ htulya taple pẹ ǔ tẹ̀ohtwòprẹ athẹ ari-akyǎ. Htuóto Judaphú tahe agnẹ bèbẹ, Judaphú mǎto tahe agnẹ ná Cómarya taze-one pẹ lǒkryǎ- ǔ pwò- tǔprẹ phútěnuô, Paulu hẹsopló pẹ lǔ ǔ hó. Thyáphú kayǎ pwò- tǔprẹ ki nǐbẹ dǐtú kuó lahyǎ Cómarya abwídu-ataryěhtǔ dó Jesú Krístu a o agněnuórò, Judaphú tahe víkyǎ kyǎ Byacẹ Jesú Krístu prẹ. A mẹ phúyěnuôma Cómarya a tẹ̀taze-one prẹ. Manárò prẹ̀rǎliyẹ zúẹ ná Judaphú tahenuô, a víkyǎ lǎ ná Byacẹ Jesú to, a héplúkyǎ angó phúnuô. Dókhyẹ tadú rò Paulu rǎluó pẹ ná Krístuphú tahe tǔbẹ ohtwòprẹ dya lahyǎ a thẹplòthuóhtyẹ phútẹ, htuóto a loduló- ma bí èthí bóthyóbólǎ ná kayǎ dó aruó tahe akhẹ, a tǔ dyéluó lahyǎ atẹmọ phútěnuô, a rǎluópló pẹ phúnuô. A rǎluó ná mẹ Cómarya a tẹ̀phyétẹmẹ ari-akyǎ, htuórò Krístuphú tahe tǔbẹ nǐdǎ khwícóphya dó a póhtyékẹ tahe angó, rò a tǔbẹ mọnǐ lǔ mẹcwónǐ lǔ tǔprẹ ná

tôprê. Rò a metadúkyä ali yětôba ná a tètémohéryä tahe ná a tètuthtëtya Cómarya tahe prê.

Tèhébé tótó ná tótó

Tèhébé rê dô nyê ná tètítëkyä akhäshyékharÿa tahe 1:1-17

Kayä pwô- tôprê lo tètëlwóhtekä 1:18-3:20

Cómarya a tètëlwóhtekä ù aklyáaklô 3:21-4:25

Tèohtwôprê athê dô Krístukü 5:1-8:39

Cómarya a tètaze-one pë Israelphú tahe 9:1-11:36

Krístuphú a tédya thépłóthuôhtyê 12:1-15:13

Tèhébé tadúkyä dôkhyê ná tètémohéryä tahe 15:14-16:27

1

Paulu A Tètémohéryä

- 1 Vă ma Paulu. Vă răcuôpë thĩ li yětôba. Vă ma Jesũ Krĩstu a prēmë-tèphú tôprê. A é vă ná vă ki htwôhtya Prêdônyăphú tôprê, htuôrò a nwóhtya vă ná vă ki hêsodônyă pë ù
- 2 ná Cómarya a tètèkrĩmila. Tètèkrĩmila yënuô, Cómarya ôlyä one nyělăhó angô mú- nukhê ná aprê-prô tahe phú a răone htuôhó dô lisă-sê akũnuô. Tètèkrĩmila yënuôma a mătô aphúkhũ mătû pë Byacè Jesũ Krĩstu yê ari-akyă dô a hyălyä klwo-ané phú prêlukayă yënuô tôprê hó, rò a hyă opacëlyä dô khwĩ Davi aklwĩalyă akũ yënuô tôprê hó.
- 4 Dô Thê Săsê Byacè akhu-akhyêrò bí Cómarya mêtwtôprê kăkhyê pë Byacè Jesũ Krĩstu dô tèthyê ná a tètprôtëprÿa akhënuô, a dyéluô hó lû ná è ma Cómarya aphúkhũ tôprê
- 5 mătłakô hó. Dô Krĩstu akhu-akhyêrò Cómarya dyétă pë a tètwtëtaryê ná tètshuôkhê toryă dô pë ki htwôhtya Prêdônyăphú dô Krĩstu agnê. Thyä-

phú lô- Judaphú mătô tahe ki zű-kanyăkă kuôũ Jesũ, rò èthĩ ki nĩdă-kuô Cómarya ngô agnënuôrò, a nõ-htwôhtya pë prê. Cómarya é ù dô ù ki htwôhtya Jesũ Krĩstu akayă tahe aklënuô, thĩ ma thĩ onuôttôkuô bí-nuônuô hó.

7 Khôbôthyómô dô a o dô vĩ Roma akũ thĩ, Cómarya mọ nĩdyê thĩ, htuôto a é hó thĩ dô thĩ ki htwôhtya akayă nĩdũ hó.

Vă răcuô pëlô thĩ liyětôba. Pë Phê Cómarya ná pë Byacè Jesũ Krĩstu ki dyédũ thĩ tètwtëtaryê ná tètacúkabé ní-.

Paulu Kwícóbê Rò A Hébwí-hétaryê Cómarya

- 8 Dô Jesũ Krĩstu akhu-akhyêrò, vă hébwíhétaryê rělô hó vă Cómarya dô thĩ lô- plĩ agnê hó, mêtêhêrò, thĩ tètűtënyă yënuô, ù nĩhuô lỏhó
- 9 hekhu tôba hó. Bí vă kwícóbëhtya Cómarya akhënuô, vă thënëhtyabê thĩ pwô- tôphuô có. Vă mệ mătłakô có phuyê nuôma Cómarya thëgnê prê. Vă mệ lỏthulỏthê pë lû tēmë

- na và tẹdônyă pẹ aphúkhũ Byacè Jesũ Krĩstu a tẹthẹkrĩmĩla ari-akyă
- 10 yě akhyě hó. Vă kwĩcóbě nyẽ- lăhó Cómarya, a ki thẹplòo ná và ki cuóolě kuỗ thì kihérò và thẹzũ cuóolě kuỗlă thì.
- 11 Metěhérò thyáphũ và ki hyă dyé pẹkuỗ thì Cómarya a Thẹ Săsě ashyězũ yěnuòrò, và thẹzũ hyă olě kuỗ lă thì. Cómarya a Thẹ Săsě ashyězũ ki dyeshyodyesỏhtya dũ thì
- 12 thẹplò ní-. Vă thẹzũ hé phútě hérò pẹ dyẻhẻdyẻre mẻcwỏlyẻ mẻcwỏkẻ khyẻthyălũ thì tẻzũ ná và tẻzũ phũnuò tởcỏprẻ. Puỏvẻyả thì-, và thẹzũ nỏthẻgnẻ kuỗ thì ná và tẻtaze-one dỏ và ki hyă olě kuỗ thì pả ari-akyă yěnuỏma ẻphuỏ lăhó. Ma-nàrò tẻmẻ dẻdỏdẻdẻyả và nuỏ a o tuỏpả cỏ khỏnyả yẻnuỏ cỏ. Phũ và mẻhtuỏhỏ dỏ Judaphũ mỏto tahe aklẻnuỏ, thyáphũ kayă o dỏ thỉklẻ nuỏtahe ki htwỏhtyakuỗ prẻzẻtẻphũ agnẻnuỏrò, và thẹzũ hyă olẻ mẻcwỏ pẻ kuỗ kayă nuỏtahe prẻ.
- 14 Greek myẻcỏphũ tahe bẻbẻ, Greek myẻcỏphũ mỏto tahe bẻbẻ, kayă tẻthẻtẻphẻ o bẻbẻ, kayă tẻthẻtẻphẻ oto bẻbẻ, tẻmẻ lyạbẻhỏ và dỏ và kẻbẻ hẻsỏdỏnyă pẻ myẻcỏ pwỏ- tởcỏ ná tẻthẹkrĩmĩla yẻhỏ.
- 15 Phũnuỏ akhu-akhyẻ thì dỏ a o lahyă dỏ vỉ Roma akũ yẻtahenuỏ, và thẹplỏshyỏ dỏnyă pẻkuỗ nyacỏ thì ná tẻthẹkrĩmĩla yẻ ari-akyă cỏ.

Tẻthẹkrĩmĩla A Tẻprỏtẻprẻyả

- 16 Dỏ tẻthẹkrĩmĩla yẻ akhu-akhyẻ, và thẻtarẻtỏ, mẻtẻhẻrỏ, lỏ- kayă dỏ

- a zẻtẻ tẻthẹkrĩmĩla yẻtahenuỏ, Cỏmarya mẻlwỏhtẻkạ lỏ ẻthỉ ná a tẻprỏtẻprẻyả hó. A mẻlwỏhtẻkạ rẻlỏ Judaphũ tahe, htuỏrỏ a mẻlwỏhtẻkạ kuỏpỏ Judaphũ mỏto tahe. Cỏmarya dyacỏdyẻtẻ hó kayă tahe ná anẻ nẻdũ phứtẻnuỏ tẻthẹkrĩmĩla yẻ dyẻluỏhtẻyảlỏ pẻ hó. Tẻcỏtẻtẻ yẻnuỏma a cáhtya ná tẻzẻ rỏ a tadũ ná tẻzẻ. Lisăsẻ hé, “Kayă dỏ Cỏmarya dyacỏdyẻtẻ ẻ ná atẻzẻ tahenuỏ, ẻthỉ ki nẻbẻ tẻỏhtwỏprẻ athẻ mỏlakỏ pả.”^a

Kayă Mẻlỏplỉ Tẻthũ Pwỏ- Tỏprẻ

- 18 Cỏmarya a tẻthẻplỏdu oluỏhtya dỏ mỏkhu. Rỏ a oluỏhtya pẻ lỏ- kayă dỏ a mẻ tẻthủtẻplỏ nuỏtahe ná kayă dỏ a mẻ tẻmủmyảricẻyả nuỏtahe. Dỏ ẻthỉ mẻ tẻmủmyảricẻyả tahe akhu-akhyẻrỏ a nỏ thẻgnẻ pả
- 19 ủ ná tẻmỏtẻcỏ yẻnuỏ to hó. Metẻhẻrỏ ẻthỉ lẻthẻgnẻcẻyả Cỏmarya ari-akyă nuỏ, a oluỏ lỉphỏ cỏ dỏ ẻthỉgnẻ cỏ, mẻtẻhẻrỏ Cỏmarya anẻbyacẻ nẻdũ dyẻluỏ lỏlỉ pẻ cỏ hó ẻthỉ
- 20 cỏ hó. Metẻhẻrỏ cáhtya dỏ Cỏmarya byỏlyỏlủ hekhu akhẻnuỏ, kayă tahe thẻgnẻplỏ ryỏryỏdẻdẻ cỏ ná Cỏmarya o ná a taryẻprỏprẻyả tacủprẻ cỏ, htuỏto ẻthỉ thẻgnẻ plỏplủ cỏ ná ẻ ma Cỏmarya a mỏlakỏ tỏprẻcỏ. Cỏmarya a taryẻprỏprẻyả tacủprẻ yẻtahenuỏ ná ẻ ma Cỏmarya mỏlakỏ tỏprẻ cỏ yẻnuỏ, ẻthỉ myảhtẻcẻyả to tadủrỏ ẻthỉ thẻgnẻcẻyả prẻ. ẻthỉ yỏ myảhtẻ Cỏmarya byỏlyỏtẻlyả tẻyẻtahe akhu-akhyẻ, ẻthỉ thẻgnẻcẻyả lahyă Cỏmarya ari-akyă yẻtahe prẻ.

^aHabaku 2:4

Phúnuô akhu-akhyê, lǝ- tǝdǝ êthĩ mǝhtuǝhǝ tahenuô, êthĩ héhtǝhélyǝ cyǝ pǝto.

- 21 Êthĩ thégnǝhǝ Cǝmarya tadú- rò êthĩ bezǝbenyǝ kuǝ lǝ phú Cǝmarya tǝprǝ to. A hébwǝhétaryǝ kuǝ lǝ toto. Phúnuôrǝ êthĩ atǝtanǝ tahenuô, a htwǝhtya lǝ tǝolǝoklǝ. Htuǝto êthĩ atǝtanǝ olǝ- oklǝ yǝtahenuô, tǝkhítǝlǝ mǝbĩkyǝ
- 22 hó êthĩ hó. Êthĩ hélyǝ nĩdyǝ la- hyǝ anǝ ná a tǝthítǝphǝ o, tadú- rò a htwǝ lahyǝ kayǝ uǝáyǝ prǝ.
- 23 Êthĩ tǝ cǝbǝhtya Cǝmarya dó a o ná a taryǝduhtǝ rò a thyǝcyǝto yǝtǝprǝ, manǝrǝ a cuǝ cǝbǝ ta- plǝdǝgnǝ prǝzǝprǝkĩ dó ù byǝ ná takhu tahe. Êthĩ cǝbǝ prǝzǝprǝ- kĩ dó athyǝná kayǝ dó a thyǝcyǝ yǝnuǝtahe, mǝtorǝ athyǝná htuphú- zuǝphú tahe, mǝtorǝ athyǝná tǝ- phútǝlyǝ tahe, tomanǝ athyǝná rǝ- plyǝ tahtǝ tahe.
- 24 Phúnuô akhu-akhyê, êthĩ thé- plǝ thézǝ tǝpatápatǝ mǝmyǝricyǝ phútǝnuô, Cǝmarya plwǝmǝkyǝ êthĩ prǝ. Rǝ êthĩ mǝ thǝtarǝ nĩ- dyǝ lǝ lǝ tǝprǝ ná tǝprǝ. A tǝ zǝfǝ Cǝmarya a tǝmǝtǝcǝ tadúrǝ a htu- lya taplekyǝ rò a cuǝ zǝfǝ nĩdǝ tǝlahǝlahya. A tǝ cǝbǝ shyǝtǝcǝ Cǝmarya rò a tǝ mǝpǝ prǝtǝ prǝ dó a byǝlyǝ tǝ yǝtǝprǝ atǝmǝ prǝ ta- dúrǝ a cuǝ cǝbǝ rò mǝpǝ tuǝ tǝ dó Cǝmarya byǝlyǝ lǝ tahe atǝmǝ. Byacǝ yǝtǝprǝnuô ù ki htuthǝhtya dú lǝ acúcyǝ ahtǝhtǝ ní-. Amǝn.
- 26 Dǝ êthĩ mǝphúnuô akhu-akhyê, Cǝmarya dyǝtǝkyǝ êthĩ dó thwi- htyǝ a tǝthǝzǝthǝlǝ dó a mǝtarǝ mǝmyǝ êthĩ yǝ a khadǝkǝ. Prǝ-

- mǝ tahe cǝ bèbǝ, a vĩkyǝ alǝ- klǝ bóthyǝ omyǝtǝ ná prǝkhǝ rò êthĩ ná êthĩ cuǝ bóthyǝ omyǝtǝ
- 27 nĩdyǝ lǝ. Prǝkhǝ tahenuô bèbǝ a thyǝphúnuôhǝ. Êthĩ vĩkyǝ alǝklǝ omyǝtǝ ná prǝmǝ tahe rò athwi- htyǝ a tǝthǝzǝ nuǝ a thǝzǝcuǝ omyǝ tǝ nĩdyǝ khyǝdǝ lǝ. Prǝkhǝ tahe- nuǝ a mǝ thǝtarǝ nĩdyǝ khyǝdǝ lǝ tǝprǝ ná tǝprǝ. Dǝ êthĩ mǝtǝthǝ- tǝora phúyǝ akhu-akhyê, Cǝmarya ki cǝrya hó êthĩ phú a kǝ ná êthĩ- nuǝ hó.
- 28 Htuǝto êthĩ thégnǝ htuǝhǝ Cǝma- rya ari-akyǝ tadúrǝ, a phyǝsǝ lahyǝ to, a dya tǝtǝcǝ- to akhu-akhyê, Cǝmarya nǝpǝkyǝ êthĩ ná êthĩ atǝ- tanǝ mǝmyǝricyǝ nĩdǝ tahe rò a plwǝmǝ lahyǝ êthĩ ná tǝ dó a kǝ mǝto nuǝtahe hó. Êthĩ tǝohtwǝprǝ yǝnuǝ a lǝbǝ shuǝshuǝ cǝ ná tǝ- cǝtǝtǝ to, tǝmǝmyǝricyǝ, kǝvǝkǝ- pra enĩdyǝ dúgnǝ, htuǝrǝ a lǝbǝ cǝ ná tǝthǝkhwǝ ù, mǝthyǝ kayǝ, vǝú, lahǝlahya-e ù, thǝkhǝthǝhte ù,
- 30 dyǝmwǝhtyǝzǝ ù. Htuǝrǝ êthĩ hépyǝ ùmwǝ, thǝhte Cǝmarya, isǝibashyo, phyǝdu phyǝhtyalǝ nǝ, htuthǝ nĩ- dyǝ anǝ. Êthĩ pǝtanǝ ǝhtyapǝ klyǝ athǝ tahe dó a ki mǝ ǝhtya ple- hyǝpǝ tǝmǝmyǝricyǝ. Êthĩ nĩdǝ la-
- 31 hyǝ amúǝaphǝ ngǝ to. Êthĩ ma kayǝ uǝáyǝ kayǝ phuǝhtyǝ, acǝ kuǝ ná angǝ to. A tǝmǝnǝ ùnuǝ, a oto, a
- 32 thǝzǝnǝ ùnuǝ a oto. Cǝmarya a tǝ- thyǝtǝthya hé ná kayǝ dó a ohtwǝ- prǝ phúnuô tahe ma a kǝthyǝ nuǝ a thégnǝ prǝ tadúrǝ a mǝ ple- hyǝ tadúduǝpǝ prǝ. Htuǝto ù ki mǝ- kuǝ phúnuô hérǝ êthĩ théplǝmǝ la- hyǝ prǝ.

2

Cómarya A Tècirya Ma Akòabè, Acóate

- 1 Khòbóthyó, nè ki hé ù, “Èthí nuòma kayá ryáto,” tadúro nè ma kayá ryáto thyáná èthíthí prè. Nè cyáhé lapléní nènè ma aní to. Bí nè hé ná èthí ma kayácyè rò Cómarya tò cirya èthí akhènuò, nè cirya nídyédú hó nènè, mètèhèrò nè rò 2 nè mẹ thyákuò phúnúònuò prè. Pè thègnè ná Cómarya ciryacó ciryate prè kayá dó a mẹ tètthú phúnúòtahe prè. Manáro khòbóthyó, kayá 3 mẹ tètthú phúnúò tahenuò, nè cuó pacyéishyé ní ù mètè? Nè nẹbyacè nídú rò nè mẹ tètthú thyáná èthí nuò prèprè. Phúnúòrò, nè tanẹ nídyé nènè ná nè ki siplé ná Cómarya 4 a təcirya pà phúnúò ế? Cómarya ryá dó nèkhu bá- tè, a khyáthédó pẹ nè bá- tè, a khyáthéplòhtú pẹ nè bá- tè nuò, nè dyazúto ế? Thyáphú nè ki zà nídú nènè agnènuòrò, Cómarya yácutú dyéluò pẹ nè atèmọ tẹryá tahe dó nèkhu nuòma nè thègnè tặte to ế?
- 5 Mètèhèrò nè ma kayá khukló- pryèthéplòyò nyacó tòprè, phúnúòrò, shyé- Cómarya thèplòdu rò a ki ciryatè cócótètẹ oluòhtyáhó pà akhènuò, a ki thèplò duklò nè pà 6 rò a ki cirya cyèlókłò nè pà. Cómarya ki dyé ù tèmənīkhwókè pwò- tòprè phú ù ohtwòprè mètutòhó tẹ- 7 nuò tahe pà. Kayá tahehe nuò, a dyéluò a tètthézú málakó ná Cómarya ki htuthéní èthí pà, rò a ki mēlīmetakhè èthí pà, htutò a ki dyé èthí tètutwòprè dó a thyècyápato yènuò pà a myású lahyá phúnúò-

- rò èthí yácutú-yáre mẹ plehyá tadú lahyá tẹryá. Phúnúòrò Cómarya ki dyé thèhtwòprè tacúprè yènuò ná 8 kayá phúnúòtahe pà. Manáro kayá dó a mọlyá nídyédú ané nuòtahe, ná a víkyá tèmátètécó, rò a krwòme- kuò tèmúmyáricyá tahenuò, Cómarya ki thèplòdu èthí pà rò a ki cirya 9 èthí pà. Lỗ- kayá dó a mẹ tèmúmyá tahenuò, a khyábè tẹpyátètès ná tẹ- kútèkyá pà. Judaphú tahe ki khyá- bè rếlò pà, htutòpàro Judaphú mặto tahe ki khyábèkuò no dókhyè pà.
- 10 Manáro Cómarya ki dyépẹ kayá dó a mẹ tẹryá lỗ- plí nuòtahe, tẹtaryèdu taryèhtú, tẹhtuthéní lủ ná tètthéplò kacúkabé pà. A ki dyé rếlò Juda- phú nuòtahe pà htutòpàro a ki dyéno Judaphú mặto nuòtahe dó khyè pà.
- 11 Mètèhèrò Cómarya ki cirya thyálo prè lủ pà. A myádu myápatí ù tò- prè- to.
- 12 Tèthyótèthya dó Cómarya nỏr- máo Mosè tahenuò Judaphú mặto tahe atẹ o kuò to tadúro Cómarya ki cirya èthí tètthú pà. Juda- phú dó a o ná tètthyótèthya yètahe- nuò bèbè, a yỏ níđá lahyá Cómarya a tètthyótèthya to rò a mètthú la- hyá tẹ akhu-akhyè, Cómarya ki ci- 13 rya èthí pápá. Cómarya dyacódyate prèlukayá ná a nỉhuónó tètthyó- tèthya khukhyènuò mặto. Cómarya dyacódyate prèlukayá ná a krwò- məkúò phú tètthyótèthya mekyá ngó 14 nuòtahe prè. Judaphú mặto tahe- nuò a nỉbèkuò Cómarya a tètthyó- tèthya to tadúro tồphuótòkhyanuò, èthí thèplò lẹklò tanẹ tẹtahenuò a thyákuò phú tètthyótèthya hénúò a o tahe. Phúnúòrò dó èthí athèplòkú

nuô a dyéluô ná èthĩ thégne tẹryá
 ná tẹmũmyá. Phúnuô rô èthĩ nẹbya-
 cẹ nĩdũ yẹnuô a htwõhtya pẹ hó èthĩ
 15 atẹthyótẹthya hó. Èthĩ atẹhébèhészũ,
 a tẹihtòonyá thĩ tahenuô, a dyéluô
 ná Cómarya a tẹthyótẹthya hébè lũ
 dó a thẹplòkũ. Èthĩ thẹplò dó a thẹ-
 gnẹ nĩdũ tẹryá ná tẹmũmyá yẹnuô
 a héluô nípédũ èthĩ. Èthĩ thẹplò a
 tẹtanẹ yẹnuô, tọphuópfluô a nẹkạ-
 khyẹ nĩdyẹ khyẹthyalũ ná a thũ, tọ-
 16 phuópfluô rô a tỗ, a mẹ phúnuô. Bí
 Cómarya dyétặ a tẹprotẹprya shyo-
 sỏ dó Jesũ Krĩstu ki cĩrya ử lỏ~ plĩ pặ
 tọnyẹnuô, a ki thya kuỏdũ phúnuô
 pặ. Bĩnuôakhẻpặ, lỏ~ kayặ a tẹtanẹ
 dóuỏdỏbĩ tahenuô, Cómarya ki ci-
 rya lỏ èthĩ atẹdỏuỏdỏbĩ nuỏtahe pặ.
 Yẹma tẹthẻkrủmĩla dó vặ dỏnyặ pẹ
 ử yẹnuỏhỏ.

Judaphú Tahe Ná Tẹthyótẹthya

17 Nẹ dó a htwỏ Judaphú yẻ kuỏ-
 kelẻ~, nẹ hé nĩdyẹ nẹnẹ ná vặ
 ma Judaphú tọprẻ vặhẻto. Nẹ zủ-
 enĩ Mosẻ a tẹthyótẹthya rô nẹ ta-
 nenĩdyẹ nẹnẹ ná Cómarya mọnya-
 cỏ nẹ vặhẻto. Thĩ hébẻ htyamỏhtya-
 pho nĩdyẹ thĩnẻ, “Cómarya nwỏ-
 htya pẹ Judaphú dó pẹ ki htwỏhtya
 18 nĩdũ akayặ,” vặhẻto. Cómarya thẻ-
 zủ nỏmẻ kryặ~ nẹ mặtẻnuô nẹ thẻ-
 gnẻ hó. Dỏ ử ithyỏhỏ nẹ ná tẹthyó-
 tẹthya tahe akhu-akhyẻ nẹ thẻgnẻ
 nwỏcyặ bẻhỏ tẻdỏ a tỏlỏ ử tahe hó.
 19 Nẹ tanẹ nĩdyẹ nẹnẹ ná nẹ ma kayặ

tọprẻ dó a zủpẻ Judaphú mặto dó
 athyaná kayặ mẻthẻkhĩ tahe aklyặ.
 Nẹ tanẹ nĩdyẹ nẹnẹ ná nẹ lĩhtya pẻ
 20 kayặ o dó tẻkhítẻlỏ yẻtahe agnẻ. Nẹ
 tanẹ nĩdyẹ nẹnẹ ná nẹ zủbẻ pẻ kayặ
 uỏáyặhtyáphuỏ yẻtahe aklyặ rô nẹ
 ithyỏithyacyặ pẻ kayặ dó athyaná
 pacẻ dó a ỏnủ pặ yẻtahe, mẻtẻhẻ-
 rô tẹthyótẹthya zủklyázủklỏ pẻ lỏ
 hó thĩ ná thĩ ki thẻgnẻ Cómarya
 21 ari-aklyặ ná tẹmặtẻcỏ tahe hó. Nẹ
 ithyỏ pẻ ử vặ! Mamẻrỏ nẹ ithyỏ-
 lya nĩdyẹ nẹnẹ to? Nẹ hẻsỏdỏnyặ pẻ
 ử ná ehuỏehĩ tặ ử tẻ tặmẻ nỉ~, nẻ
 hé phúnuô tadủrỏ ma nẻ cuỏ ehuỏ
 22 cỏ ửtẻ cỏ ẻ? Cuỏthủ tặ ửphủmẻ
 tặmẻ nỉ, nẻ hé phúnuô tadủrỏ ma nẻ
 cuỏthủ cỏ ửphủmẻ cỏ ẻ? Nẹ thẻ-
 zỏthẻryặ prẻzỏprẻkỉ tadủrỏ ma nẻ
 cuỏphyẻphe cỏ Judaphú mặto tahe
 a tẻngủduprỉdu dó a tẻlủtyặ hỏkủ
 23 nuỏtahe cỏ ẻ? Nẹ phẻ htyalỏhtya-
 mỏ nĩnyacỏ nẹnẹ ná Cómarya dyẻ-
 tặ nẹ atẹthyótẹthya tadủrỏ dó nẻ
 củẻ nỉdặ kuỏủ tẹthyótẹthya to akhu-
 akhyẻrỏ, ma nẻ cuỏ mẹ thẻtarẻ cỏ
 24 hó Cómarya ẻ? “Dỏ thĩ Judaphú
 tahe akhu-akhyẻrỏ Judaphú mặto
 tahe pacyẻishẻ lỏ hó Cómarya,”^b
 lisặsẻkủ héphủnuỏ.
 25 Ki thĩ nỉdặ tẹthyótẹthya hẻrỏ,
 thĩ dủtalípặ* nuỏma a ngủduprỉdu
 lặvặ. Manỏrỏ thĩ ki nỉdặto hẻrỏ dó
 Cómarya a mẻthẻnyẻ nuỏ thĩ thya-
 prẻ ná kayặ dó a dủtalípặ to nuỏ-
 26 tahe prẻprẻ. Phủnuỏrỏ èthĩ dó a dủ-

2:25 Tẻdủtalípặ angỏlasặ ma Judaphú tahe a tẻcỏbucỏbẻ aẻkủlỏ mẻmặmẻdyặ tỏcỏ. Bí Judaphú prẻ-
 khủ tahe opặẻlyặ bặhtyahỏ anyẻ lủithyỏ nuỏ, Cómarya nỏdủmặdủdyặ a phủprẻkhủ tahe. Yẹma mặdủ
 Cómarya a tẻỏlyặ a tẻmặtẻdyặ ná èthĩ tỏcỏ hỏ.

^bIsaia 52:5

talí kuõ pháto tahenuô ki a nĩdã tẽ-
thyótẽthya hẽnuôma Cómarya dya-
thya kuõ hó èthĩ phú kayã dó a dũ-
27 talíphá nuôtahe hó. Phũnuôró Juda-
phú mato tahe dó a dũtalí kuõ
pháto yẽtahenuô, ki a nĩdã Cómarya
a tẽthyótẽthya hẽrò a ki zũtaryãtã
dũ nẽ tẽthũ pã. Nẽ o ná tẽthyótẽthya
rò nẽ dũtalí có phá bèbẽ, nẽ yõ nĩdã
kuõ tẽthyótẽthya to akhu-akhyẽ, a
kizũkinẽtã nẽ tẽthũ pã.

28 Ki hé lõlõngó hẽrò, dó pẽ krwõ
ohwõprẽ kuõ phú Judaphú alẽklõ
nuôtahe akhu-akhyẽrò pẽ htwõhtya
bẽcyã Judaphú a málakõ tõprẽ-
to, htuõto Judaphú a málakõ tõprẽ
nuôma a dũtalí prẽtũ nẽklõpházye
29 nuô mato. Judaphú málakõ tõprẽ
nuôma a bè dũ athẽplò dó a málhó
Thẽ Sãsẽ Byacẽ htulya taplekyã lũ-
thẽplò yẽnuô. Tẽthyótẽthya yẽnuô a
htulya taplekyã cyã lũthẽplò to. Prẽ-
lukayã htuthẽhtya kuõ kayã dó a dũ
athẽplò nuô tahe to tadũrò Cómarya
htuthẽhtya nĩdyẽ èthĩ.

3

Cómarya Mẽphú A Hẽnuô Pwõ~ Tôphũ

1 Ki hé phũnuôró, htwõ Judaphú
tõprẽnuô abwítaryẽ oĩtẽ? Judaphú
a tẽdũtalíphá yẽnuôma abwítaryẽ
2 otõcõcõ ẽ? Htwõ Judaphú tõprẽ
nuôma abwítaryẽ oẽ málakõ có.
Tẽdõ abwítaryẽ olõũ tõcõ nuôma
málhó Cómarya zũenĩ pẽ Judaphú
tahe akhu-akhyẽ, a hẽsolũ pẽ pẽ-
ngó dó a thẽzũ hẽso pẽ ù nuô-
tahe hó.

3 Judaphú tahehe ki có nĩdyẽ pã
angó ná Cómarya to hẽrò, Cóm-
arya a tẽõlyã tahe ki taphũkyã lõ pã
4 ẽ? A taphũkyã ná taki~ to. Prẽluka-
yã lõ~ plĩ htwõlõ có kayã lahõlahya
có bèbẽ, Cómarya có tadũpã nyã ná
angó prẽ. Lisãsẽkũ hé,

“Prẽlukayã ki hé nẽ ná nẽ
hẽbẽ bíkhẽtẽ~ bèbẽ atõabẽ
lõ prẽ, ù pũkẽpũnẽ nẽ tẽ-
thũ dó nẽ mẽtẽtõto bíkhẽtẽ~
bèbẽ nuô, ù lacũkyã nẽ khãlẽ
prẽ.”^c

5 Manáro pẽ Judaphú a tẽcõtẽtẽ
to tahenuô a ki dyẽluõ lĩphó có
Cómarya a tẽcõtẽtẽ kihẽrò pẽ kírẽ
hẽdyẽ è phũtẽ? Cómarya thẽplõdu
rò a cĩrya pẽyẽ nuôma athũ prẽ,
pẽ ki hé phũnuô ẽ? (Vã hẽbẽ phú
6 prẽlukayã lẽklõ hẽnuô prẽ.) Ki hẽ-
phũnuôma a tõto. Cómarya mẽtẽ-
yẽ ki a tõto hẽrò a ki cĩryatõ cĩ-
ryabẽcyã prẽlu hekhuphũ phũtẽ pã?
7 Kayã tahehe ki kryãsũ, “Vã mẽ
tẽcõtẽtẽ to tahenuô, a ki dyẽluõ-
htya Cómarya a tẽmãtẽcõ, htuõto
a ki mẽ ẽhtyapõ Cómarya a ta-
ryẽdũtaryẽhtũ kihẽrò, mamẽtẽrò a
cuõ cĩryatuõ prẽoraphũ, phú vãyẽ
8 mẽtẽ?” Èthĩ hẽyẽ a ki tõ hẽrò, pẽ
lohẽkuõ, “Thyáphũ ù ki htuthẽhtya
Cómarya ná a mẽtẽ nuô a tõprẽ
agnẽnuô, tarũ mẽ lahyã tẽthũnuô,”
lohẽkuõ phũyẽprẽkõ. Kayã dó a hé
phũnuô tahema Cómarya cĩrya lũ
nuô a tõprẽ. Manáro kayã tahehe-
nuô a dyã lõ vãzõ ná vã ithyó ù
phũnuô. Manáro vã ithyó ù phũ-
nuô mato.

^cLi Htuthẽhtya 51:4

Prêlu Kayă Côtê Tôprê~ To

9 Phúnuôrò, pè ki hé phútê? Pè Judaphú tahe ma pè ryáklô ná Judaphú mato tahe ê? Pè ryáklô ná taki~to. Pè dyéluô htuôhó ná Judaphú bèbè, Judaphú mato bèbè èthí olôplí prè dó tètthùtèora a taryëshyosô
10 alê prè. Lisăsêkũ hé,

“Kayăcôkayătê o tôprê~ to.

11 Kayă dó a o ná tètthékhuthégnê hénuô bèbè, kayă dó a myápũ Cómarya tahe bèbè, a o tôprê~ to.

12 Kayă pwô~ tôprê cuô taphăkyă lôhó ná Cómarya. Èthí htwôlôhó kayă olóoklô pwô~ tôprê hó. Kayă dó a mẹ teryă nuô a opă tôprê~ to, bí tókũ tôprêprè nuô,

13 a oto.^d Èthí tètthébè tahenuô, lèthézôthéryă thyácóná nê mêmô luôkũ rò a nuôthô hteluô nuô có. Èthí pũ ilolahó ù ná a tètthébèhé-sũ tahe.^e Athyaná rúthí iphuô ù rò aryă nuô, èthí mepýemëkyă

14 lô ù ná a tètthébè tahe.^f Èthí atèhébèhé-sũ tahenuô, a lóbă có ná tètthôiba. Èthí hébè shuôshuô ngó dó taklê nĩhuô ènuô tahe có.^g

15 Mëthyê kayă pó~ kihérò èthí cuô

16 tapluôtaplyê có. Èthí cuô bítê~ tôpho bèbè, a cuô mepýemëkyă

17 ù, a cuômë théplêthézô ù. Tò ohtwôprê krĩklê pëdwôkuô ná ù phútènuô, èthí thégne kuô to.^h

18 Tòbè théisê Cómarya nuô èthí tanë tuôkuô ù tôcô~ to.”ⁱ

19 Pè thégne ná lô tètthýótèthya hénuô tahenuô, a hé pë kayă dó a nĩbè tètthýótèthya nuôtahe agnêprè. Thyá-

phú pè ki hébè siplécýă nĩdyé pã tă pënë ná pè mẹ tètthú akhyêyê tãmé nuôrò, Cómarya dyétă pè pè tètthýótèthya yënuô prè. Htuôto thyáphú Cómarya ki ciryă lô~ kayă o dó hekhu yëtôba pwô~ tôprê pã nuôrò,
20 a dyétă prè. Mëtêhêrò, dó ù ohtwôprê krwômëkuô tètthýótèthya akhuakhyêrò, ù htwôhtyacyă kayăcôkayătê dó Cómarya a mètthènyê nuô a o tôprê~ to. Thyáphú pè ki thégnehyă nĩdyé pè tètthú rò Cómarya dyétă prè.

**Cómarya Mëcómëtê Kayă Tahe
Ná Èthí Atèzùtènyă Akhyê**

21 Manárò khönyâyê, thyáphú prèlukayă ki htwôhtya kayăcôkayătê dó Cómarya a mètthènyê nuô, a mẹ khódũ klyă dó aruô tôbô ná anê. Cómarya aklyâyê nuôma dó pè nĩdă cűe tètthýótèthya akhuakhyê nuô mato. Mosè ná prèprò tahe rãone htuôhó dó lisăsêkũ mú~ nukhê pã
22 có. Kayă dó a zűe ná Jesũ Krĩstu mëtthũ pëhó lűgnê tahenuô, Cómarya dya hó lű phú kayăcôkayătê nuôhó. Yëma klyă dó Cómarya mepê lô~ kayă dó a zűe Jesũ Krĩstu nuôtahe agnê hó. Dó Cómarya a mètthènyënuô akhóakhye ná lű tôprê~
23 to. Mëtêhêrò kayă pwô~ tôprê mẹ tètthùtèora. A lű tuôhtya htwóbê Cómarya dyamă a taryêdutaryêhtũ yënuô tôprê~ to. Cómarya yô thézô-nĩ pè akhuakhyê, a dyacódyatê krăprè pè prè. Dó Jesũ Krĩstu ihtakă hó
24 pè akhuakhyê, pëcôpëtê prè. Mëtê-

^dLi Htuthéhtya 14:1-3, 53:1-3 ^eLi Htuthéhtya 5:9 ^fLi Htuthéhtya 140:3 ^gLi Htuthéhtya 10:7 ^hIsaia 59:7-8 ⁱLi Htuthéhtya 36:1

herò Cómarya dyéluô líphó có ná Krístu hyălyă phyékyă pėhó pė tět-
thútèplá dó Cómarya kírė cırya pėyě
pă nuô hó. Dó pė zűe Jesű Krístu
khyáthyě athé dó hihtłlo rò athwi
htwítă dó pėgně akhu-akhyě, Cóm-
arya dyacódyatę hó pė. Thyáphú Có-
marya ki dyé htyaluô ná a męcómę-
tę tẹ agnėnuô, a nõhyă Jesű Krístu
hó. Dó nuôkhě ma, a khyáthédó pė
hekhuphú tahe a tětthú. A myă ta-
lwókyă èthĩ mę tětthú nuôtahe rò a
26 cırya èthĩ to. Manáro khõnyăyě a ki
dyéluô ná a mę tẹyě ató prě agnė-
nuô a nõhyă Jesű ná a ki hyă khyá-
thyě dó ử pwô- tốprẹ agnẹ. Phú-
nuô akhu-akhyě, Cómarya anẹ Bya-
cẹ nĩdũ a dyéluô ná a męcómętẹ prě,
rò a dyacódyatę kayă dó a zűe Jesű
nuôtahe ná anẹ nĩdũ.

27 Kihéphunuôrò, pẹ lẹphyéhtyalô
nĩdyé pẹnẹ nuô a o tởcô- to. Mẹt-
héro Cómarya dyacódyatę prẹluka-
yă ná a nĩdă cữe tẹthyótẹthya khu-
khyě nuô mătó. Mătôkhónuô, prẹ-
lukayă yở zűenĩ Krístu thyě pẹ dó
èthĩgně akhu-akhyě, Cómarya dya-
28 códyatę èthĩ prě. Mẹtéhéro prẹlu-
kayă lữkrwõmę kuô tẹthyótẹthya
akhyě rò Cómarya dyacódyatę èthĩ
phúnuô mătó. Dó èthĩ zűenyăetẹ
29 khukhyěrò, a dyacódyatę lữ prě. Có-
marya yěnuôma Judaphú a Cóm-
arya tũdũprẹ ẻ? Ma Judaphú mătó
tahe a Cómarya mătôkuô dũto ẻ?
Cómarya yěnuôma Judaphú mătó
30 tahe agnẹ- ma amámă. Mẹtéhéro
Cómarya oprẹ tốprẹ- tuô prě. Bí
Judaphú zűehó Krístu akhẽnuô, a ki

dyacódyatę lữ pă. Htuôto, bí Juda-
phú mătó tahe zűekuô Krístu akhẽ-
pănuôma~, a dyacódyatę kuô èthĩ
31 păpă. Cómarya ki dyacódyatę pẹ ná
pẹ tẹzűtẹnyă khukhyě prě kihéro tẹ-
thyótẹthya yětahe nuôma a taphũ-
kyă lỏhỏ kỏ? A taphũkyă to. Thĩ hé
tă ná a taphũkyă tằmế, a lẹ mę shyo-
htyasỏhtya klỏlỏ pă taplécó, mẹt-
héro ki pẹ zűe Jesű henuô pẹ lẹ nĩdă
ryáhyă klỏlỏ pỏpỏ tẹthyótẹthya có.

4

Cómarya Dyacódyatę Abraham Phútě

- 1 Kihéphunuôrò, pẹ Judaphú tahe
aphě Abraham yěnuôlẹ, pẹ ki hé nĩ-
dyé lữ phútẹ? Cómarya dyacódyatę
prẹlukayă ná a tẹzűtẹnyă prě phú-
nuôrò Abraham cuômyăhtye thẻgně
- 2 nó kuô tẹcótẹtẹ phútẹ? Cómarya ki
dyacódyatę Abraham ná a meryă tẹ
khukhyě kihéro a ki phyéhtyalô nĩ-
dyé anẹ ná a mę tẹryă yětahe khu-
khyě henuôma anĩ prě. Manáro dó
Cómarya a mẻthẻnyě nuô, a phyé-
htyalô ná tẹyẻtahe akhu-akhyě nuô
- 3 anĩ to. Lisăsẻkũ hé, “Abraham zűe
Cómarya rò dó atẻzű akhu-akhyě,
Cómarya dyacódyatę lữ prě.”^j
- 4 Kayă tốprẹprẹ ki cuỏryă pẹ ửtẹ rò
ử ki dyé lữ akhwóakẻ henuô, a nỉbẻ
akhwóakẻ yěnuôma a nỉbẻkră phú
shyẻzủnuô mặ takhyă- to. A rỵă-
- 5 tẹ rò a nỉbẻ akhwóakẻ prẹ. Manáro
kayă dó a zűe nĩdyé kuô a tẻmẻryă
yẻtahe to, rò a ki zűenĩ prẹ Cóm-
arya dó a męcómętẹ kạ kayăcyẻ ka-
yảricyă yẻ tốprẹ prẹ kihéro, Cóm-

^jHekhuhtwólú 15:6

rya myáhtye lǔ tẹ̀zúyě rò a ki dyacó-
 6 dyate lǔ ná anẹ nǐdú pǎ. Khwí Davi
 hé thyákuǒdú phúnúô dó nuôkhě,
 kayá dó a nǐbè tẹ̀sǒri tahe nuôma
 mǎdú kayá dó Cómarya dyacódyate
 èthĩ ná a tẹ̀meryátẹ nuôtahe akhyě
 7 mǎto. Khwí Davi hé,

“Kayá dó Cómarya plwǒkyǎ hó
 lǔtẹ̀thú rò mẹ́bíkyǎ lǒhó lǔtẹ̀thú
 tahenuô, a nǐbèhó tẹ̀sǒri hó.

8 Kayá dó Byacè rǎmǎrádyǎ pǎ
 lǔtẹ̀thú to tahenuô, a nǐbèhó
 tẹ̀sǒri hó.”^k

9 Tẹ̀sǒri yěnuôma nǐbẹ́cyǎ prétú
 Judaphú dó a dútalíphá nuôtahe
 prẹ ẹ? A nǐbè tú èthĩ mǎto. Juda-
 phú mǎto dó a dútalí kuǒ phá
 to nuôtahe ma a opatǒ kuǒkuǒ.
 Pẹ héhtuǒdúhó, dó Abraham atẹ̀-
 zú akhu-akhyě Cómarya dyacódy-
 10 tẹ lǔ.^l Ki mẹ́phúnuô hérò bí Có-
 marya dyacódyate Abraham akhě-
 nuôma atǒ bíkhětẹ? Ma arẹ ná a
 dútalíphá nuô ẹ? Mǎtorò anoklǒ ná
 nuô ẹ? Anoklǒ ná nuô mǎto, arẹ-
 11 klǒ ná nuô. A dútalíphá nuôma ano
 dó khyě prẹ. Bí a dútalí tyahí phá
 to akhěnuô, dó atẹ̀zú akhu-akhyě
 Cómarya dyahó ẹ phú kayáćókayá-
 tẹ tǒprẹhó, phúnúôrò a mẹ́mame-
 dyǎkyǎ lǔ ná tẹ̀dútalíphá phúnúô
 tǒcô prẹ. Phúnúôrò kayá dó a dú-
 talí kuǒ cǒu phá to tadúró, a zúe
 Cómarya tahenuô, Abraham htwǒ
 pẹ lǒ kayá phúnúô tahe aphě hó.
 Phúnúô akhu-akhyě Cómarya dya-
 12 códyate kuǒhó èthĩ hó. Htuǒnátó,
 pẹ Judaphú yětahenuô, pẹ dútalí có
 phá tadúró pẹ ki thẹ̀lẹ́htyaní tẹ̀dú-

talíphá yě to tahenuô, Abraham ma
 a htwǒ kuǒdú pẹphěphě. Bí pẹphě
 Abraham dútalí tyahí phá to khě a
 tẹ̀zútẹ̀nyǎ yěnuô, pẹ ki krwǒ myábú
 kuǒdú ẹ.

Dó Tẹ̀zú Akhu-akhyě Nǐbè Cómarya A Tẹ̀ólyǎ

13 Cómarya ólyǎ Abraham ná aklwí-
 alyǎ tahe dó nuôkhě ná hekhu yě-
 tǒbalǒ nuô, a ki htwǒhtya èthĩtẹ pǎ.
 Manárò dó èthĩ cǔe lǔkrwǒ mẹ́kuǒ
 tẹ̀thyótẹ̀thya akhyě rò a ki htwǒhtya
 èthĩtẹ pǎ, a ólyǎ lǔ phúnúô mǎto.
 Cómarya dyacódyate èthĩ ná a tẹ̀-
 zútẹ̀nyǎ akhu-akhyě, a ólyǎ ná a ki
 14 dyẹ èthĩ pǎ prẹ. Cómarya ki ólyǎ ná
 kayá dó a lǔkrwǒmẹ́ kuǒ tẹ̀thyótẹ̀-
 thya yětahenuô a ki nǐbè Cómarya
 a tẹ̀ólyǎ pǎ kihéro tẹ̀zútẹ̀nyǎ yěnuô
 abwítaryẹ o pǎ to hó. Tẹ̀ólyǎ yěnuô
 15 angólasá opǎ tǒcô~ to hó. Mẹ́tẹ̀hé-
 rò tẹ̀thyótẹ̀thya ma a mẹ́ duhtya Có-
 marya athéplò. Prẹlu kayá lǔbẹ́ tẹ̀-
 thyótẹ̀thya pwǒ~ tǒphuó to akhu-
 akhyě, a mẹ́duhtya Cómarya athé-
 plò rò a ki cǐrya èthĩ pǎ. Tẹ̀thyótẹ̀-
 thya ki oto nuô kayá tǒprẹ~ ma a
 cuótalwó khětalyẹ tẹ̀thyótẹ̀thya to.
 16 Phúnúôrò, pẹ nǐbẹ́cyǎ Cómarya a
 tẹ̀ólyǎ ná pẹ tẹ̀zú tǒcô~ tuǒ prẹ. Mẹ́-
 tẹ̀héro thyáphú pẹ ki nǐbè kuǒ tẹ̀-
 yěnuô ná abwítaryě khukhyě tú-
 prẹ agněnuô, pẹ bẹ o ná tẹ̀zú.
 Htuǒto, lǒ~ Abraham aklwíalyǎ ta-
 henuô a ki nǐbè lǒ tẹ̀ólyǎ yě pǎ.
 Kayá dó a lǔkrwǒmẹ́kuǒ Judaphú a
 tẹ̀thyótẹ̀thya nuôtahe ki nǐbè túdú
 mǎto, kayá dó a zúenyǎe thyákuǒ

^kLi Htuthéhtya 32:1-2 ^lHekhuhtwǒlú 15:6

ná Abraham nuôtahe ki nêbê lõ-
 kuõ pãpã. Abraham ma pẽ lõ~ plĩ
 17 aphẽ. Lisăşekũ héone, “Vã nõhtwõ-
 htya hó nẽ ná myécô tôplutôphê
 aphẽ hó.”^m Ê htwõ pẽ pẽphẽ dó Cóm-
 marya anyěhyă. Cómmarya yětôprẽ
 nuôma a mǎhó pẽphẽ Abraham zũ-
 enĩdyé nuôtôprẽ hó. Ê ma Cómmarya
 dó a mehtwõprẽ kăkhyě kayăthyě,
 htuôto a hétǎ prẽ angõ tômmũ prẽ rò
 tẽ dó a o híto tahenuô a htwõhtya
 lõplĩ cõ.
 18 Cómmarya hé Abraham, “Nẽ ki
 htwõ myécô tôplutôphê aphẽ pã.
 Nêklwĩnelyă ki orôoě thyácóná sê
 dó mólẽ nuôtahe pã.” Cómmarya
 hé tẹyenuô alẽ htwõhtya pẽ dó
 Abraham ki phú orôoěhtya agnẽ-
 nuô azũ pǎto tadúro a zũe opõ myá-
 19 sũnĩ dó a ki htwõhtya.ⁿ Abraham
 thegnědyé anẽ ná ana ohó tởzẽ hó,
 a muõprẽ kírẽ thyěhó, htuôto amẽ
 Sara bẻbẻ, a sỏphũ tadúro Abraham
 20 atẻzũ patĩ kalyă tở to. Abraham zũe
 Cómmarya a tẻólyă yẻnuô athẻplỏ lự-
 htỏlủlyă taki~ to. A tẻzũtẻnyă nuô,
 taklyă ná a shyohtyasỏhtya rò a htu-
 21 the hẻbwiẻtaryẻhtya Cómmarya. Cóm-
 marya ki mẹ phú a ólyă nuỏpả nuô,
 22 a zũe lỏthulỏthẻ cỏ. Abraham a tẻ-
 zũtẻnyă yỏ ophủnuô akhu-akhyẻ,
 “Cómmarya dya ẻ phú kayăcỏkayă-
 23 tẻprẻ.”^o Rỏ tẻhẻbẻ dó a hé, “Cóm-
 marya dya Abraham phú kayăcỏkayă-
 tẻ tẻprẻ,” yẻtỏmmũ nuôma, ử rả pẻtủ
 24 Abraham tẻprẻ agnẻnuô mǎto. Tẻ-
 hẻbẻ yẻtỏmmũ nuôma, pẻgnẻ~ ma a
 onuỏtỏ sảprẻ kuỏ cỏ. Ki pẻ zũe ná
 Cómmarya dó a mehtwõprẻ kăkhyẻ

pẻ Byacẻ Jesũ dó tẻthyẻ yẻtỏprẻ hé-
 nuôma a ki dyakuỏ pẻ phú kayă-
 25 cỏkayăte tahe pả. Dỏ pẻ tẻthủtẻora
 akhu-akhyẻrỏ Cỏmarya nỏmủthyẻ ử
 ná a phúprẻkhủ. Thyáphủ a ki dya-
 cỏdyate pẻ agnẻnuô, a mehtwõprẻ
 kăkhyẻ hó lủ dó tẻthyẻ hó.

5

Tẻpẻtẻdỏ Ná Tẻthẻkrủthẻỏ

1 Phủnuỏrỏ Cỏmarya dyacỏdyate
 hó pẻ ná pẻ tẻzũtẻnyă akhyẻ hó. Rỏ
 pẻ opẻodwỏ okrủỏklẻ tở khyẻthyă
 hó ná Cỏmarya hó. Prẻmẻ htwõ-
 htya pẻ pẻ phúyẻnuôma mǎhỏ pẻ
 2 Byacẻ Jesũ Krủtu hó. Dỏ pẻ zũe
 Byacẻ Jesũ Krủtu akhu-akhyẻrỏ,
 a nỏ ohtwõprẻ hó pẻ dó Cỏma-
 ryă abwíataryẻ akủ hó. Khỏnyă-
 yẻ pẻ ohtwõprẻ kuỏhỏ dó abwí-
 ataryẻ akủ hó. Rỏ pẻ thekrủ myă-
 sủmyátủ kuỏ hó Cỏmarya a ta-
 3 ryẻdutaryẻhtủ yẻnuô hó. Pẻ myă-
 sủ tủprẻ yẻnuô mǎto, bẻ pẻ myă-
 htye ná tẻcyẻtẻcủ, tẻpyátẻsẻ akhẻ
 nuỏbẻbẻ, pẻ thekrủthẻlỏlỏ prẻ, mẹ-
 tẻhẻrỏ pẻ thegnẻ ná tẻ yẻtahe-
 nuô a dyẻẻhtya pẻ pỏ pẻ tẻ-
 4 khyăbẻ tẻcyẻtẻcủ prẻ. Tẻkhyăbẻ tẻ-
 cyẻtẻcủ nuô a dyẻẻ oẻhtya tẻmẻtỏ
 Cỏmarya athẻplỏ, tẻmẻtỏ Cỏmarya
 athẻplỏ nuô, a dyẻẻ ohtwõhtya épỏ
 5 tẻmyásủ. Bẻ pẻ myásủ ná Cỏmarya
 ki mẹpẻ pẻ akhẻnuô, pẻ theplỏpyẻ
 to, mẹtẻhẻrỏ, bẻ Cỏmarya dyẻtả pẻ
 Thẻ Sẻsẻ Byacẻ akhẻnuô, a klỏlyă
 lyălyă pẻhỏ pẻ atẻmỏ dó pẻ theplỏ-
 kủ hó.

^mHekhuhtwỏlủ 17:5

ⁿHekhuhtwỏlủ 15:5

^oHekhuhtwỏlủ 15:6

6 Mẹtêhêrò, bí pẹ məcwo lyabé cyá nídýé pǎ pènẹ to akhěnuò, Jesũ Krĩstu hyǎkhyáthyě tǒshuótǒkhě pẹ
 7 kayácýẹ kayácũ tahe agnẹ. Kayá tǒprẹ ki khyáthyě pẹ kayáćókayáte agnẹ tǒprẹ hénuòma, akyá nyacó. Manárò kayáryá mǎlakǒ tǒprẹ agnẹ hénuò, taryá~ ma pẹ khyáthyěbũ
 8 dǒ agnẹ nuòma a o prẹ kǒle. Manárò Cómarya mọ có pẹ bá~ tẽ hêrò, bí pẹ htwǒpǎ có prẹmetèthũ tẹoraphũ akhě pǎ có nuòrò, Krĩstu hyǎkhyáthyě athé dǒ pègně. Yěma Cómarya dyélũhó pẹ ná atẹmọ pẹ hó.
 9 Pẹ htwǒhó kayáćókayáte dǒ Cómarya a mètɛnyě ná Krĩstu athwi khukhyě hó. Phúnuòrò Krĩstu ki mɛlwóhtekǎ mǎlakǒ có pẹ ná Cómarya
 10 rya a tẹciryá yěnuò pǎ. Dǒ arẹkhě nuòma, pẹ htwǒ kayá dǒ a thẹhte Cómarya tahe. Dǒ aphúkũ khyáthyě athé dǒ pègně akhu-akhyě, a mɛ krǐklě kǎkhyě khyěthyá hó pẹ hó. Khǒnyáyě pẹ htwǒhó akhó bóthyó hó. Pẹ thẹgně tǎtẹ cóhó ná pẹ siplébé prẹ ná aphúkũ a tẹohtwǒ-
 11 prẹ akhyě prẹ. Pẹ lẹthẹkrǐthéłǒ nuò a o tǔyěnuò mǎto. Dǒ Byacè Jesũ Krĩstu akhu-akhyèrò pẹ thẹkrǐthéłǒ bóthyóní hó ná Cómarya hó. Prẹ dǒ a mɛ khǒbóthyó kǎkhyě pẹ khyěthyá pẹ ná Cómarya ma Jesũ Krĩstu yěnuò hó.

Tẹthyě Ná Adam, Tẹhtwǒprẹ Ná Krĩstu

12 Mephúnuòrò, dǒ kayá tǒprẹ nídǎ Cómarya angó to akhu-akhyèrò, kayá pwǒ~ tǒprẹ mɛłǒ hó tẹthũ hó. Tẹthũtẹora yě a dyéhtwǒhtya hó tẹthyě hó. Phúnuòrò dǒ tẹthũtẹora yě akhu-akhyèrò, kayá pwǒ~ tǒ-

prẹ myáhtye sítòbè lǒ ná tẹthyě hó.
 13 Prẹlu kayá mɛrẹklǒ tẹthũ ná Cómarya dyélya tẹthyótẹthya yěnuò. Manárò ki tẹthyótẹthya oto hénuò Cómarya
 14 ciryá ná kayá tẹthũ to. Cáhtya bí Adam nídǎ Cómarya angó to ahtũkhěnuò, rò a tuǒhyǎ dǒ Mosè ahtũkhě nuò, kayá lǒ~ plĩ bẹthyěłǒ. Kayá nuòtahe ma, a mɛthũkuǒ phú Adam mɛthũ nuò mǎto tadúro èthĩ bẹthyě kuǒłǒ prẹ. Adam ma athyaná Krĩstu dǒ a kírẹ hyǎpǎ nuòtǒprẹ hó.
 15 Manárò Cómarya a tẹdyétǎ krǎ shyězũ yěnuò ná Adam mɛtẹthũ yěnyěcò nuòma a thyálũ to. Mẹtêhêrò, dǒ kayá tǒprẹ nídǎ Cómarya angó to akhu-akhyèrò, kayá bè thyě ényacó. Manárò Cómarya abwíataryě nuò aduló klǒpǎ có ná nuò có. Htuòto shyězũ nǐkrǎ dǒ a hyǎ dǒ kayá aruò tǒprẹ a o ma mǎhó Jesũ Krĩstu yěnuòhó. Dǒ è abwíataryě khukhyèrò, a dyé tǎpòtǎpẹ é pẹ nyacó ỹ èprẹ
 16 có. Vǎ ki hẹpọ khyěthyá, Cómarya a tẹdyékrǎ shyězũ yěnuò, ná kayá tǒprẹ mɛtẹthũ nuòma a thyálũ to. Bí a mɛhó tẹthũ akhěnuò, Cómarya ciryahó lǔ phú kayá dǒ a mɛthũmɛplá tẹ tǒprẹnuò tadúro bí kayá mɛéhó tẹthũ akhěnuò, Cómarya dyékrǎ pẹ èthĩ ná abwíataryě ashyězũyě akhu-
 17 akhyě, a dyacódýatẹ hó èthĩ hó. Dǒ prẹkhũ Adam mɛ tẹthũtẹplá akhu-akhyě kayá lǒ~ plĩ bẹthyě nuòma atǒ prẹ. Manárò kayá dǒ a thẹplò phyésũ Cómarya dyé lǔ ná abwídu taryěhtũ yěnuò ná a dyékrǎ lǔ tẹcótẹtẹ ashyězũ yětahenuò, a ki ohtwǒprẹ lacúlahtũ kuǒ ná Jesũ Krĩstu pǎ, htuòto a ki pǒ tǒkuǒ tẹ ná Jesũ Krĩstu pǎ. Mẹtêhêrò kayá tǒprẹ dǒ

a mẹ Krístu yěnuô, a mẹpẹ htuôhó tẹ dô pẹgně hó.

- 18 Phúnuôrò kayă tôprẹ mặhó Adam yẻ mệthútẹ tôcô akhu-akhyẻ Cómarya ciryahó kayă pwỏ- tôprẹ hó. Phúnuôhó, kayă tôprẹ dô a mặhó Jesũ Krístu yẻ a mệhó tẹcótẹtẹ tôcô akhu-akhyẻ, Cómarya dyacodyate lỏhó kayă pwỏ- tôprẹ hó, rò ẻthỉ ki nỉbẻ lahỷả thẻhtwỏprẹ tacủprẹ
- 19 pả. Mẻtẻhẻrỏ dô kayă tôprẹ nỉdả Cómarya angỏ to akhu-akhyẻ, kayă pwỏ- tôprẹ htwỏlỏ hó tẻthútẻora a phúmỏphủkhủ tahe hó. Manỏrỏ dô kayă tôprẹ nỉdả Cómarya angỏ akhu-akhyẻ, Cómarya dyacodyate lỏhó kayă pwỏ- tôprẹ hó.
- 20 Thyáphủ kayă lỏ- plỉ ki thẻgnẻ ná ẻthỉ mệthủ ẻnyacỏ agnẻnuô, Cómarya dyẻtảpẻ hó ẻthỉ tẻthyótẻthỷa yẻnuô hó. Manỏrỏ bỉ ẻthỉ mẻtẻthủ ẻthỷa ná ẻthỷa akhẻnuô, Cómarya a tẻbwítẻtaryẻ yẻ a lẻ oẻthỷa ná oẻ-
 21 hỷahtỷa cỏ. Mẻphủnuôrỏ, phủ tẻ-
 thútẻora pỏtarỉnỉ lỏ kayă lỏ- plỉ rò a nỏhtwỏhtỷa hó tẻthỷẻ akhỏnuô, khỏnyỷẻ thyáphủ pẻ ki nỉbẻ dỉtủ-
 kuỏ thẻhtwỏprẹ tacủprẹ dô pẻ Bya-
 cẻ Jesũ Krístu a o rò, Cómarya abwỉ-
 ataryẻ pỏtarỉ nỉdyẻ kuỏ hó pẻ ná tẻ-
 cótẻtẹ hó.

6

**Dỏ Jesũ Krístu Akhu-akhyẻ-
 rò Pẻ Ohtwỏprẹ**

- 1 Ki mẻphủnuô hẻrỏ, pẻ ki hẻ phủ-
 tẻ? Thyáphủ Cómarya abwỉataryẻ
 ki oẻthỷa ná ẻthỷa agnẻnuôrỏ, pẻ
 2 tẻbẻ mẹ plehỷả lảpỏ tẻthủ ẻ? Phủ-
 nuô mặto. Pẻ ma athỷánả kayă dô

- a thỷẻ rò a mẹ plehỷả cyápả tẻ-
 thủ to yẻnuô tôprẹ hó. Phủnuôrỏ pẻ
 cuỏ ohtwỏprẹ mẹ plehỷả cyápả tẻ-
 3 thủ phủtẻ? Torỏma, thỉ sỏtapả nyả
 hó ẻ? Bỉ pẻ lỏ- plỉ plwỏ pẻnẻ ná
 hỷẻ akhẻ nuỏma pẻ dyẻluỏ hó ná
 pẻ htwỏhtỷa tôcỏ- tuỏ hó ná Jesũ
 Krístu hó, rò pẻ thỷẻ tỏkuỏ hó ná
 lủ nuỏma thỉ thẻgnẻ prẻ vảhẻto?
- 4 Phủnuô akhu-akhyẻ bỉ pẻ plwỏhtỷẻ
 akhẻnuô, a thyáhỏ ná pẻ thỷẻ tỏ-
 kuỏ hó ná Krístu hó, rò ủ iluỏ tẻtỏ-
 kuỏ hó pẻ ná Krístu dô luỏkủ hó. Dỏ
 pẻ Phẻ Cómarya a tẻtaryẻduhtủ prỏ-
 prỷa akhu-akhyẻ, phủ a mẻhtwỏprẻ
 kạkhỷẻ khyẻthỷả Krístu dô tẻthỷẻ
 akủnuô, a ki dyẻ ohtwỏprẻ kuỏ pẻ
 yẻtahe ná tẻhtwỏprẻ athẻ pả.
- 5 Ki pẻ thỷẻ tỏkuỏ hó ná Krístu dô
 atẻthỷẻ akủhỏ kihẻrỏ pẻ ki thỷẻ
 ihtỏkạkhỷẻ tẻtẻ tỏkuỏ cỏ ná ẻ dô
 atẻthỷẻ ihtỏhtwỏprẻ kạkhỷẻ akủ pả.
- 6 Mẻtẻhẻrỏ, thyáphủ tẻthủ a tẻprỏtẻ-
 prỷa ashỷo-asỏ yẻ ki pỏtarỉ pả tả pẻ
 tẳmẻ, htuỏto thyáphủ pẻ ki htwỏ pả
 tả tẻthủ acủ tẳmẻnuô, thỉ thẻgnẻhỏ
 ná pẻ tẻohtwỏprẻ alyẻ yẻnuô, Cỏ-
 marya mủthỷẻthỷa tỏkuỏ htuỏhỏ ná
 7 Krístu hó. Mẻtẻhẻrỏ, bỉ kayă tôprẻ-
 prẻ thỷẻ akhẻnuô, tẻthủ a tẻprỏtẻ-
 prỷa shỷosỏyẻ pỏtarỉ cyápả lủ to hó.
- 8 Pẻ thỷẻ tỏkuỏ ná Krístu akhu-
 akhyẻ, pẻ zủẻ ná pẻ ohtwỏprẻ tỏ-
 9 kuỏ ná ẻ hó. Mẻtẻhẻrỏ pẻ thẻgnẻ
 ná Krístu ihtỏkạkhỷẻ dô tẻthỷẻ rò a
 thỷẻcyápả pỏtohỏ. Tẻthỷẻmủphẻ pỏ-
 10 tarỉ cyápả lủ to hó. Dỏ a thỷẻ akhu-
 akhyẻ, tẻthủ a tẻprỏtẻprỷa shỷosỏ
 lacủ lỏhỏ lủkhảẻ hó. A thỷẻ tỏ-
 phủỏprẻ rò ahtuỏaplủ lỏhỏ, a lothỷẻ
 pỏtohỏ. Manỏrỏ khỏnyỷẻ a htwỏ-

prê rô a ohtwôprê pè dó Cómarya agnê hó.

- 11 Thyánánuôhó, thì tókò hélyanı́ lahyă thínê, tètthú atê tahenuô, pè bēdyakýă è phú kayăthyê dó a mēcyápă tètthú to nuô. Manáro thì ná Jesũ Krĩstu ma thì htwôhtyahó lữ tề tôcô~ tuô hó akhu-akhyê thì tồbê ohtwôprê mēlĩ mētakhēhtya lahyă
- 12 Cómarya. Phúnũôrò, thyáphú thì ki krwômē kuô pă tă tètthéžũ patápatô mũmyă tahe tāmēnuô, nồpónĩ pă tă thì nēklô dó a thyēcýă yēnuô ná
- 13 tètthú yēnuô tāmē ní~. Dyé tă thì nēklô akrũakrô yēnuô dó tēmũmyăricýă ki nồ lữ ná a takuôtabê dó lēmē tètthú tahe agnēnuô tāmē ní~. Cómarya dyéhó nệ tềohtwôprê athē akhu-akhyê, dyé lahyă thì nēklô yēnuô dó a o nuô. Dyétă lỏ thì nēklô akrũakrô yētahe lỏ~ plĩ dó Cómarya a o nuô, rô phú thì nồ takuôtabê nuô, nồ lahyă thì nēklô krũkrô yēnuô dó thì lēmē tềcôtêtề agnê ní~.
- 14 Thì ohtwôprê dó tềthyótềthya alễ mặ pătôhó, thì ohtwôprê hó dó Cómarya abwĩataryê alễ hó. Phúnũôrò tètthú yēnuô a htwô pă thìbyacê mặpătôhó.

Tềcôtêtề Acũ Tahe

- 15 Phúnũôrò pè ki opă dó tềthyótềthya alễ to hó, pè ohó dó tềbwĩtềtaryê alễ hó kihérò, khõnyáyê pè mētềthú ma anĩ prê kỏ? Phúnũô mặto.
- 16 Thì thềgnēnóto ẻ? Bí thì dyélya hó thínê dó kayă tôprêprê a takhukũ rô thì ki htwô hó lữcũ akhēnuô, thì nĩđă ũruô angỏ ma a nĩpătô hó. Thì bē nĩđă prếtũ angỏ prê, vặhétỏ? Phúnũôrò bí thì htwô tềthú

- acũ akhēnuô, a ki thũcuốkyă thì dó tềthyê pă. Manáro thì ki nĩđă Cómarya angỏ hérò a ki nồohtwôprê
- 17 thì dó thì ki mẹtỏ lữ thềplỏ pă. Vặ hébwĩhétaryê Cómarya, mẹtềhérò, dó nuôkhê thì htwônỏ htuôhó tềthú acũ tôphuô tadũrò khõnyáyê thì nĩđă lỏthulỏthê hó Cómarya a tềithyỏ athê dó thì nĩbê yēnuôtahe hó.
- 18 Cómarya ilyê plwôhtecuốkyă hó thì ná tềthútềora acũ yēnuô hó. Khõnyáyê thì htwôhỏ tềcôtêtề acũhỏ.
- 19 Vặ hébê pề thì ná mặhếmlĩ a tềhébê tahe, mẹtềhérò thì ma prềlu hekhuphú rô, thì thềgnềplỏzũ kuỏũ Cómarya a tềtahe to akhu-akhyê, vặ hébê pề thì phúnũô prê. Dỏ nuôkhê ma thì nồhtwô thì nēklô akrũakrô yētahe ná thìbyacê dó a mũmyăricýă nuôtahe acũ, thì nồmệ èthĩ ná tềpatápatô mũmyăricýă tahe rô thì mệthúmeplă lỏ Cómarya a tềthyótềthya pwỏtôcô. Phúnũôrò khõnyáyê thì nēklô krũkrô yếtahenuô nồhtwô ke è ná Byacê dó aryă yếtỏprê acũ yēnuô ní~. Thyáphú thì ki htwôhtya kayăšăšê agnēnuôrò, nồhtwôhtya mỗ thì nēklô krũkrô yếtahe ná tềcôtêtề yế acũ yēnuô ní~.
- 20 Bí thì htwô tềthútềora acũ akhēnuô, tềcôtêtề abyacê pổ nĩdyé kuỏ thì to.
- 21 Bínũôkhê nệ nĩbê kuỏũ tềtẻwỏtềryă tôcô~ to. Dỏ nệ mệ phúnũô akhu-akhyê, khõnyáro thì tanề thềtarễ nĩdyé hó thínê hó. Tềmệ phúnũôtahe ma a thũcuố ử dó tềthyê tacũprê
- 22 akhălễ prê. Manáro khõnyáyê Cómarya ilyê plwôhtecuốkyă hó thì dó tềthútềora acũ hó. Rỏ thì htwôhỏ Cómarya acũ dó athê tahe hó. Dỏ thì htwôhỏ phúyế akhu-akhyê, a nĩbwĩ-

nítaryě dô thǵnẽ ma mǎhố a thũ-
cuố thĩ dô tẽotwõprẽ sǎsẽ a klyá-
dẽkũ yẽnuô hỏ. Rỏ dô pẽ ohtwõprẽ
sǎsẽ hỏ akhu-akhyẽ, a nĩbwĩ hỏ dô
thǵnẽ ma mǎhố thĩ nĩbẻ thẽhtwõ-
23 prẽ tacủprẽ yẽnuô hỏ. Mẻtẻhẻrỏ,
tẻthủ akhwỏakẻ ma tẻthyẻ. Maná-
rỏ tẻbwítẻtaryẻ ashẻyẻzủ dô Cỏma-
rya dyẻtẻkrǎ pẻ yẽnuỏma mǎhố thẻ-
htwõprẻ tacủprẻ dô pẻ Byacẻ Jesũ
Kẻristu akủ yẽnuỏhỏ.

7

Tẻkhỏmẻkhỏmẻ Alẻmyỏbủ

1 Puỏvẻyỏ thĩ~, lỏ~ thĩ yẻtahenuỏ
thĩ yỏ thẻgnẻ htuỏlỏhỏ tẻthyỏtẻthya
akhu-akhyẻ, tẻ dô vǎ kẻrẻ hẻ pẻ
thĩ yẻtahenuỏ, thĩ thẻgnẻ tẻtẻ htuỏ
lỏdủhỏ. Kayỏ tỏprẻ ki thẻyẻ hỏto nuỏ,
tẻthyỏtẻthya tahe pỏ tadủ nẻdyẻ pǎ
2 lủ prẻ. Hẻkuỏrẻ byẻhỏ, prẻmỏ dô
a khỏmẻ htuỏhỏ tỏprẻnuỏ, tẻthyỏ-
tẻthya pủma nẻdyẻlủ, avẻ ki thẻyẻ
hỏto nuỏ a bẻ okẻnẻ avẻ to. Maná-
rỏ ki avẻ thẻhtuỏhỏ hẻrỏ a siplẻ-
kyỏhỏ nỏ tẻkhỏmẻ a tẻthyỏtẻthya yẻ
3 hỏ. Phủnuỏrỏ, bẻ avẻ ohtwõprẻ pǎ
akhẻnuỏ, a ki cuố khỏmẻkhỏ nỏ prẻ-
khủ dô aruỏ tỏprẻ hẻrỏ ủ ki hẻ lủ nỏ
prẻmỏ dô a cuốthủ prẻkhủ. Manỏrỏ,
ki avẻ thẻhtuỏhỏ rỏ a siplẻkyỏ hỏ
nỏ tẻkhỏmẻ a tẻthyỏtẻthya yẻnuỏ
hỏ. A ki cuỏphyẻ taple cỏ avẻ tỏprẻ
bẻbẻ, ủ hẻ pǎ lủ phủnuỏto hỏ.
4 Phủnuỏrỏ, vǎ puỏvẻyỏ thĩ~, bẻ
Kẻristu thẻyẻ dô krusulo akhẻnuỏ, a
thẻyỏhỏ nỏ thĩ thẻyẻ tỏkuỏhỏ nỏ lủ
hỏ akhu-akhyẻ, thĩ opỏ dô tẻthyỏ-

tẻthya a tẻpỏtẻthủ alẻ to hỏ. Khỏ-
nyẻyẻ thĩ htwỏhtyahỏ tỏcỏ~ tuỏ nỏ
ẻ dô Cỏmarya mẻhtwõprẻ kỏkhyẻ lủ
dỏ tẻthyẻ yẻnuỏ tỏprẻ hỏ. Dỏ tẻmẻ-
htwỏhtya hỏ phủyẻ akhu-akhyẻ, thĩ
ki thẻhtyaphỏhtya lahẻ tẻ dô arẻyỏ
tahe rỏ a htwỏbwĩ htwỏtaryẻ pẻ dô
5 Cỏmarya agẻnẻ. Mẻtẻhẻnuỏrỏ pẻ yỏ
thẻgnẻhẻyỏ tẻthyỏtẻthya hẻ pẻ akhu-
akhyẻ, bẻ pẻ ohtwõprẻ phủ prẻlu
kayỏ a thwihtẻphỏzyẻ a tẻthẻzủ-
thẻlỏ akhẻnuỏ, pẻ tẻthẻzủthẻlỏ mủ-
myẻricẻyỏ tahe oẻhẻyỏ nỏ oẻhẻyỏ. Rỏ
tẻ yẻtahenuỏ, a thủcuố pẻ dô nga-
6 rakủ tacủprẻ prẻ. Manỏrỏ khỏnyẻ
yẻnuỏ, Cỏmarya mẻsiplẻ hỏ pẻ nỏ
tẻthyỏtẻthya hỏ, mẻtẻhẻrỏ pẻ yỏ
thẻyẻ tỏhỏnỏ Kẻristu akhu-akhyẻ, tẻ-
thyỏtẻthya yẻ cỏklỏma thẻyỏkuỏ pẻ
phủ dô nuỏkhẻnuỏ a nẻpỏto hỏ. Cỏ-
marya mẻlwỏhtẻkỏ hỏ pẻ nỏ tẻthyỏ-
tẻthya yẻ, rỏ Thẻ Sǎsẻ Byacẻ mẻ-
cwỏhỏ pẻ nỏ klyỏ athẻ yẻtỏbỏ hỏ
akhu-akhyẻ, pẻ mẻhỏ atẻmẻ yẻhỏ.
Pẻ mẻ Cỏmarya a tẻphyẻtẻmẻ nỏ
dỏ pẻ nẻdỏ kỏwỏmẻkuỏ tẻthyỏtẻ-
thya aklyỏ lẻyẻ yẻtỏbỏ akhu-akhyẻ
nuỏ mỏ pỏtohỏ.

Tẻthyỏtẻthya Nỏ Tẻthủtẻora

7 Mẻphủnuỏrỏ pẻ ki hẻ phủtẻ? Tẻ-
thyỏtẻthya ma athủ prẻ pẻ ki hẻ
phủnuỏ ẻ? Pẻ hẻ phủnuỏma a tỏto.
Nẻ mẻ phủnuỏma athủ tẻthyỏtẻthya
ki zủluỏ to hẻnuỏ, tẻ dô vǎ mẻ-
thủ htuỏhỏ kryỏ~ ỉtẻnuỏ vǎ thẻ-
gnẻ kỏkhyẻ nẻdyẻ lakỏto. Hẻkuỏrẻ,
“Thẻzủthẻlỏ tǎ ủ tẻ tẻmẻ nẻ,”^p ki
tẻthyỏtẻthya rỏluỏ phủyẻ to hẻrỏ,

thézzúthélô útê nuôma a htwô tề-
 8 thú hó nuô, vắ thégñê to. Maná-
 rô vắ yỏ htwô prềoraphú akhu-
 akhyê, tềthyótềthya hé vắ ná thézzú-
 thélô tắ útê tắmế a hérò, vắ lé thề-
 zúthélô shyoshyo. Mềphúnuôrò tề-
 thyótềthya ki oto hénuô, tềthú yề-
 nuô a taryêshyosỏ o to, a thýề prề.
 9 Dỏ arếkhể nuô, vắ thégñê Cỏmarya
 a tềthyótềthya to akhu-akhyê, vắ
 ohtwỏprề tỏ prề Cỏmarya athềplỏ
 prề, vắ tanề thềplỏmỉ nỉdyề phúnuô.
 Maná rô bí tềmekyắngỏ hyátuồhỏ
 akhénuô, tềthú aklyá hyắnuồhỏ dỏ
 vắ tềohtwỏprề akủ hó rò vắ thýềkyắ
 10 hó dóthudỏthề tỏkyề hó. Vắ myá-
 htye ná Cỏmarya dyétắ tềmekyắngỏ
 yếtahenuô, a tồbề thừcuỏ pề dó tề-
 htwỏprề tacủprề aklyá tadứrỏ tadủ-
 tadủ nuô alếđắ thừcuỏ vắ dó tề-
 thýề prề.
 11 Mềtềhérò, tềthú myáhtyenỉ a khắ-
 lếryá dó a ki tate htyanỉ tềmekyắ-
 ngỏyề akhu-akhyê, a ilolahỏ prề vắ,
 htuồrỏ a nỏề tềmekyắngỏyề rò a
 12 mềthyềkyắ vắ prề. Phúnuôrò, tề-
 thyótềthya ma asắsể. Rỏ tềmekyắ-
 ngỏyề tahe nuôma asắsể, acỏate rỏ
 atỏabề prề.

Tềsátềpắ O Dỏ Pềkủ

13 Kihềphúnuôrò, tề atwỏgaryá yề-
 nuôma a mề thýềkyắ vắ ế? A mề-
 thyềkyắ vắ mắto. A mềthyềkyắ vắ
 yềnuôma tềthútềora prề. A nỏề Cỏ-
 marya a tềthyótềthya dó arýá yề rò
 a ilo mềthyềkyắ vắ prề. Mềtềhérò
 thyáphú vắ ki thégñê tắtề ná tề dó
 vắ mềtuồhỏ nuôtahe ma a thúhỏ
 nuôrò, Cỏmarya dyétắ tềthyótềthya
 prề. Phúnuôrò dó tềmekyắngỏ yề

akhu-akhyêrỏ, vắ ki myáhtyehyắ ná
 tềthúyề a mủmyáricyắ nyacỏ.

14 Pề thégñê ná Cỏmarya a Thề Sắsể
 dyétắ pề tềthyótềthya yếtahe tadứrỏ
 vắ ma prềlu hekhupú dó a thýềcyắ
 tồprề prề. Vắ ma athýáná củ dó ừ isề
 cuỏkyắ lủ ná a ki cuỏhtwỏ pề tềthú-
 15 tềora Byacề yếtồprề acủ prề. Mame-
 tềrỏ vắ cuỏ mềtuỏ tềthú phúyềnuô,
 vắ thégñê nỉdyề vắnề to. Mềtềhérỏ
 vắ mề phú vắ thềzzủ mềnuô mắto.
 Tề dó vắ thềzzủ mề taki- to tahenuô
 16 vắ cuỏmề tuồtuồ. Tề dó vắ thềzzủ
 mềto tahe rò vắ cuỏmềtuỏ nuôma
 a dyềluồhỏ ná tềthyótềthya yềnuô,
 arýá prề vắ thềplỏtỏkuỏ phúnuô hó.
 17 Phúnuôrò, ki hếlakỏma prề dó a mề
 tềyề tồprề nuôma vắ mắto. Nuôma
 tềthú dó a o dó vắkủ yềnuô tồprề mề
 18 prề. Dỏ vắphávắzye a tềthềzzủthélô
 akủnuô, vắ thégñê ná tềryá o tồcỏ-
 to, mềtềhérỏ vắ thềzzủ mềtềryá tadủ-
 19 rò vắ mềbétỏ. Tềryá dó vắ thềzzủ mề
 ềnuô, vắ mề ề to, vắ cuỏ mề takhá-
 tuỏ dó tềmủmyáricyắ dó vắ thềzzủ
 20 mề ề to tahe. Ki vắ mề phú vắ thềzzủ
 mềnuô to hénuôma, a mề nuôtồprề
 ma vắ mắlakỏ mắto. Nuôma tềthú
 dó a o dó vắkủ nuôtồprề mề prề.
 21 Phúnuôrỏ vắ myáhtye ná tềthú dó
 prềlukayắ lềklỏmề panuỏ nỉdyề yề-
 nuô a mề dó vắkủ. Bí vắ thềzzủ mềtề-
 ryá akhénuô, vắ myáhtye shuồshuồ
 22 cỏ tềmủmyắ o dó vắkủ cỏ. Dỏ vắ
 thềplỏkủ nuô vắ mỏ nyacỏ Cỏmarya
 23 a tềthyótềthya cỏ. Maná rô vắ myá-
 htye lềklỏ mềpanuỏ tềthú dó aruỏ
 tồcỏ dó a nỏmề vắ nềklỏ akrủakrỏ
 yếtahe ná tềmủmyáricyắ tahe. Lềklỏ
 mềpanuỏ tềthú yềnuô asá-apắ ná vắ
 thềplỏ dó a thềzzủmề tềryá yềnuô.

Tèthú aléklô mepanuô yënuô, a sá-
pékýá lû rô a nõhtwôkyá vã ná tẹ-
thú dó aléklô mepanuô yënuô acú
hó. Rò tẹthú dó aléklô mepanuô dyé
yënuô a o dó vã nèklô krûkrô tahe
24 akû. Ó- buô uó! Vã cuô htwô tẹthú
acú phuyê rô acyê nyacó vã. Tẹthú
dó a o dó vâküyê rô a thũcuô vã dó
tẹthyê yënuô, ùpê tởprê ki mệlwô-
25 hteka bé pẹ vã pẹ? Vã hébwíhétar-
ryê Cómarya, mệtêhêrô dó pẹ Byacê
Jesũ Krístu akhu-akhyêrô, a mệlwô-
hteke hó vã hó.

Phúnuôrô tẹmehwôhtya ané ná
vã ma phútêhêrô vã thêplô yënuô,
a thézú mệ shuôshuô prê Cómarya
a tẹthyótèthya tadúró vãphávãzye a
tẹthézúthêlô yënuô a mệ shuôshuô-
prê tẹ dó aléklô mepanuô tẹthú yë-
nuôtahe prê.

8

Tẹohtwôprê Dó Thê Săsê Byacê Akû

1 Phúnuôrô khõnyâyê, kayá dó a
htwôhtyahó tôcô- tuô ná Jesũ
Krístu tahenuô, Cómarya ciryá pã
2 lû takhyá- to hó.* Mệtêhêrô dó pẹ
htwôhtya hó lû tôcô- tuô ná Jesũ
Krístu hó akhu-akhyê, Cómarya a
Thê Săsê mệpêhó pẹklyá dó athê
tôbô hó. Htuôrô a mệlwôhteka hó
vã ná tẹthú aléklô mepanuô dó a
thũcuôhó vã dó tẹthyê dóthudóthê
3 yê akû nuôhó. Dó maítê akhu-akhyê
hêrô, thyáphú pẹ ki okuókýá dó pẹ
mệ tẹthú yê agnênuô, pẹ nídã krwô-

mekuô có tẹthyótèthya yê akhyê có
rô, a taryêshyosô dó a ki mệcwô pẹ
penuô a oto, mệtêhêrô ahêare dó
a ki mệpékýá pházye a tẹthézúthê-
lô yënuô a oto. Phúnuôrô Cómarya
mệ ná ané, a nõhyãlyá a phúprê-
khũ rô a hyãlyá klwo-ané phú he-
khuphú thyáná pẹ dó a mệ tẹthú
yêtahe. Manáro tẹthú aléklô mệpa-
nuô yê pócýá lû to. A hyã khyápê
pẹ tẹthútêora, rô a mệpyékýá hó tẹ-
4 thú a tẹpôtari pẹ yêtahe hó.* Thyá-
phú pẹ ki mệlômêbã pẻlô tẹthyótè-
thya atêkwí tahenuô, Cómarya mệ-
pẻhtuôhó dó pẻgnê hó. Pẻ dó a nídã
krwômẹ kuô pã nèklôpházye a tẹ-
thézúthêlô to yêtahe, rô pẹ mệ phú
Thê Săsê Byacê zũklyázũklô pẹ yê-
tahe agnênuô, Cómarya mệ pẻhtuô
lỏhó pẻ hó.

5 Kayá dó a ohtwôprê phú nèklô-
pházye a tẹthézú mummyá tahenuô,
a tanẹ shuôshuô prê tẹthézúthêlô dó
a mummyá tahe prê. Manáro kayá dó
a ohtwôprê phú Thê Săsê Byacê zũ-
klyázũklô lû tahenuô, a tanẹ shuô-
shuôprê phú Thê Săsê Byacê a tẹ-
6 thézú nuôtahe prê. Kayá dó a tanẹ
shuôshuôprê nèklôpházye a tẹthê-
zúthêlô mummyá tahenuô, a ohtwô-
prê tởnĩkuô pã ná Cómarya tacú-
prê to hó. Manáro kayá dó Thê Săsê
Byacê pónĩ lû tẻtanẹ tahenuô, a ki
nĩbẻ tẻmọtẻpẻ yẻtỏhtử pã, htuỏto
a ki otỏkuô ná Cómarya tacủprẻ
7 pã. Mệtêhêrô, kayá dó a tanẹ shuô-
shuôprẻ nèklỏpházye a tẻthẻzủ mủ-

8:1 Lisăsê alyekũ hé pỏ, “Kayá dó a ohtwôprẻ tỏ phú Thê Săsê Byacê a tẻthẻzủ rô a ohtwôprẻ phú pházye a tẻthẻzủthẻlỏ mummyá nuỏ mậto tahe”

8:3 Li dó ủ rã rẻlỏ akhãshyẻ mú- nukhẻ tahenuỏ, ủ sunỏlỏ pỏ, “Kayá dó a ohtwôprẻtỏ phú Thê Săsê Byacẻ rô a ohtwôprẻ phú pházye a tẻthẻzủthẻlỏ mậto tahenuỏ, Cómarya ciryápã lủ to.”

myáricyá tahenuô, a htwôhtya prê dó a thehte Cómarya. Metêherò a cÿe nókuô Cómarya a tètthýótètthya takhyá~ to. A cÿ~ ma a cÿe bẽ-
 8 kuô nyã toto. Kayã dó a nốpó anẽ ná pházye a tètthézũthêlô mũmyá tahenuô, a mệthêkrũ bẽkuô Cómarya takhyá~ to.

9 Manárò, thĩrò, pházye a tètthézũthêlô mũmyá pônĩkuô thĩ to. Cómarya a Thê Sãsẽ ki ohtwôprê dó thĩkũ hêrò, a Thê Sãsẽ Byacè yẽnuô ki pônĩ thĩ pã. Ûpẽpẽ~ bẻbẻ, dó a nĩbẻ kuôũ Krĩstu a Thê Sãsẽ to ta-
 10 henuô a htwô Krĩstu atẻ mậto. Manárò Krĩstu ki ohtwôprê dó thĩkũ hêrò, thĩ zỏ dó a o dó thĩkũ tahenuô a ki htwôprẻ tacủprẻ pã, mệtẻhẻrẻ Cómarya dyacỏdyatẻ htuỏhỏ thĩ hỏ. Dỏ thĩ tẻthũ akhu-akhyẻrẻ thĩ nẻklỏ yẽnuô, a ki thyẻkyã pã tadũrỏ
 11 thĩ ki htwôprẻ tacủprẻ pã. Cómarya dó a mệhtwôprẻ kạkhyẻ Jesũ Krĩstu dó tẻthẻ yẻtỏprẻ a Thê Sãsẽ Byacè ki ohtwôprẻ dó thĩkũ hêrò, thĩ nẻklỏyẻ a ki thyẻ cỏ pã bẻbẻ, dó Thê Sãsẽ Byacẻ ohtwôprẻ dó thĩkũ akhu-akhyẻ, Cómarya ki dyẻkuỏ thĩ thẻhtwôprẻ pã.

12 Mẻphủnuỏrỏ khỏbỏthỏyỏ thĩ~, tẻmẻ lyabẻ pẻ dó pẻ ki ohtwôprẻ phú Cómarya a Thê Sãsẽ hẻ pẻ nuỏ. Pẻ tẻbẻ ohtwôprẻ nỉ pã phú thwỉhtẻpházye a tètthézũthêlô mũmyá
 13 nuỏtohỏ. Mẻtẻhẻrỏ, ki thĩ ohtwôprẻ phú thĩ pházye a tètthézũthêlỏ mũmyá hẻnuỏ, thĩ ki thyẻkyã pã. Manárỏ dó Cómarya a Thê Sãsẽ mẻcwỏ hỏ thĩ rỏ thĩ ki mẻthyẻkyã nẻklỏpházye a tètthézũthêlỏ mũmyáricyá yẻtahe hẻnuỏma, thĩ ki htwôprẻ

14 pã. Mẻtẻhẻrỏ, kayã dó a ohtwôprẻ phú Cómarya a Thê Sãsẽ zũklyázũklỏ lủ tahe nuỏma mậhỏ Cómarya
 15 a phủmỏphủkhủ tahe hỏ. Mẻtẻhẻrỏ Thê Sãsẽ Byacẻ dó Cómarya dyẻ thĩ yẽnuỏ, a nỏtaruỏ thĩ, a nỏthẻisẻ khyẻthyá thĩ phú củnuỏ mậto. Mậtỏkhỏnuỏ, Thê Sãsẽ Byacẻ mẻhtwôhtya pẻhtuỏhỏ thĩ ná thĩ htwỏhỏ Cómarya a phủmỏphủkhủ akhu-akhyẻ, a dya hỏ thĩ phú a phủmỏphủkhủ tahenuỏ hỏ. Dỏ Thê Sãsẽ Byacẻ akhu-akhyẻrỏ, pẻ ẻ Cómarya, “Abba, Phẻ” phú thỉphẻ sỉnẻ tỏprẻ
 16 nuỏma anỉ hỏ. Thê Sãsẽ Byacẻ nỉdủ a khyáluỏ, hẻsỏluỏ rỏtỏ pẻkuỏpỏ ná pẻ thẻplỏ yẻ ná pẻ ma Cómarya a phủmỏphủkhủ tahe, phủnuỏhỏ.
 17 Khỏnyáyẻ pẻ ki htwỏ mậhỏ aphủalyẻ rỏ a ki dyẻ pẻ a tẻsỏrỉ ucẻtaẻ zẻ dó a dya odwỏ pẻ pẻ nuỏtahe pã. A ki dyẻ tẻsỏrỉ dó aphủalyẻ tahe tỏ nỉbẻ nuỏtahe pã. Htuỏto ucẻtaẻ zẻ dó a klỏma tacủprẻ yẻ pẻ ki nỉbẻ prỏkuỏ ná Krĩstu pã. Ki pẻ khyácyẻkhyácủ rỏtỏkuỏ ná Krĩstu hẻrỏ pẻ ki nỉbẻ rỏtỏkuỏ tẻtaryẻduhtủ ná ẻ pã.

Cómarya Ki Dyẻ Pẻ Tẻtaryẻduhtủ

18 Vả thẻgnẻ myáhtye ná tẻcyẻtẻcủ dó pẻ khyábẻ khỏnyákhẻ yẽnuỏ, vả ki talỏmyá ná Cómarya ki mẻlỉmẻtakhẻ pẻ shẻyẻ~ nopả tỏhtủ hẻrỏ,
 19 vả dya ná tẻtỏcỏ~ to. Lỏ~ Cómarya byálya thỏmỏvẻbỏ, tẻphủtẻlyẻ ná kayã pwỏ~ tỏprẻ yẽnuỏ, a thẻplỏ shỏ oyỏ myásủ nyacỏ ná Cómarya ki dyẻluỏhtya a phủmỏphủkhủ tahe pã. Lỏ~ Cómarya byálya tẻ yẻtahenuỏ a bẻ pyẻkyá lỏ pã. Èthỉ thẻzủ tuỏdỏ tẻpyẻtẻ-

kyă phúnô to tadúro Cómarya me-
htwólô èthi phú atê taritaryă one
21 nuôhó. Manáro lỏ tẻbẻbyă yẻta-
henuô a myásủ pănă, thyáphủ a ki-
thyẻkithỏ to nuô, Cómarya ki me-
lwóhtekạ èthi pả rò a ki dyẻ èthi
tẻpală ná tẻtaryẻduhtủ đồ athyánă
aphủ yẻtahe pả.
22 Pẻ theẻnẻ ná lỏ tẻbẻbyă yẻta-
henuô, a tauỏtasẻ nỉdyẻ lỏ atẻsẻ đồ
athyánă prẻmỏ phủo hỏsẻ rò aẻhtỏ
nuô pả. A tauỏtasẻ tuỏ lahỷ pả có
23 khỏnyă. Lỏ- tẻbyáỷ yẻtahe tauỏ-
tasẻ túdủ mắto, pẻ lỏ- plỉỷ bẻbẻ,
pẻ tauỏtasẻ tỏkuỏ lỏ dủprẻ. Pẻ đồ
a nỉbẻ Thẻ Sẻsẻ Byacẻ mắhỏ Cỏ-
marya dyẻkră shyẻzủ đồ arẻlỏ yẻ-
tahenuô bẻbẻ, pẻ tauỏtasẻ kuỏdủ
đồ theẻplỏkủkủ. Pẻ opỏmyásủ tauỏ-
tasẻ kuỏdủhỏ Cómarya ná shyẻ- a
ki hyả íhỏ pẻ ná aphủ pả tỏnyẻ, ná
shyẻ- a ki hyảdyẻhỏ pẻ nẻklỏ athẻ
24 pả yẻnuôhỏ. Cáhtya bỉ Cómarya me-
lwóhtekạ pẻ nuô, pẻ myásủ đồ a ki
mẻpẻ pẻ yẻtahe pả. Manáro kayă tỏ-
prẻprẻ ki nỉbẻ htuỏhỏ tẻ đồ a myásủ
yẻnuô, a lo opỏmyásủ pả ná to hỏ. Ủ
opỏmyásủ tẻ đồ ủ nỉbẻ htuỏhỏnuô a
25 o tỏprẻ- to. Manáro pẻ ki myásủ tẻ
đồ pẻ nỉbẻhỉ ẻ to tahenuô, pẻ theẻ-
plỏhtủ opỏmyásủ prẻ.
26 Phúnôhỏ, bỉ pẻ hẻẻẻẻẻẻ akhẻ-
nuô, Cómarya a Thẻ Sẻsẻ hyả me-
cwỏ pẻ. Pẻ tỏ kwỉcỏbẻ Cómarya ítẻ-
nuô pẻ theẻnẻto tadúro Thẻ Sẻsẻ
Byacẻ anẻ nỉdủ kwỉpẻ pẻkhảẻ. Bỉ a
kwỉpẻ pẻẻnẻ akhẻnuô, ngỏ đồ pẻ hé
htelủ cyắto tahenuô a tauỏ htya-
27 luỏ pẻ pẻ đồ Cómarya o. Htuỏrỏ Cỏ-
marya đồ a pủ htủcẻmyă pẻ theẻ-
plỏ a tẻtane yẻtỏprẻnuô, a theẻnẻ

tặtẻ tẻ đồ Thẻ Sẻsẻ Byacẻ theẻzủ kwỉ-
pẻ pẻẻnẻ yẻnuôtahe, mẻtẻhẻrỏ Thẻ
Sẻsẻ Byacẻ kwỉpẻ Cómarya akayă
sẻsẻ tahe agẻnẻ phủ Cómarya a tẻ-
theẻzủ nuỏprẻ.

28 Kayă đồ a mỏ Cómarya, rò Cỏ-
marya ẻ lủ ná a tẻtaze myásủ one
agnẻ tahenuô, tẻmẻhtwỏhtya anẻ
ná èthi phứtẻtẻ- bẻbẻnuô, Cỏma-
rya mẻ pẻ tẻỷă đồ èthi agẻnẻprẻ
29 nuỏma, pẻ theẻnẻ prẻ. Mẻtẻhẻrỏ,
kayă đồ a kỉrẻ zủẻ Cómarya tahe-
nuô a theẻnẻ one rẻdủhỏ. Htuỏto a
belyạ-one nỉhtuỏdủhỏ athẻplỏ mú-
nukhẻ ná a ki nỏhtwỏhtya thyá-
kuỏ èthi ná aphủkhủ yẻnuô pả.
Phúnôrỏ aphủkhủẻ htwỏhtyahỏ
phủvyắprẻ tỏprẻ đồ apủỏvyắ ẻprẻ
30 yẻtahe aklẻ hỏ. Htuỏto, kayă đồ
Cómarya belyạ one htuỏhỏ athẻ-
plỏ ná èthi mú- nukhẻ yẻtahenuô,
aẻhỏ èthi đồ a ki htwỏhtyahỏ
akayă hỏ. Htuỏrỏ kayă đồ a ẻ nỉ-
dyẻ yẻtahenuô, a dyacỏdyate htuỏ-
hỏ èthi hỏ. Htuỏto kayă đồ a dya-
cỏdyate htuỏhỏ yẻtahenuô, a dyẻhỏ
ẻthi ná a tẻtaryẻduhtủ tahe hỏ.

Cómarya Atẻmỏ

31 Kihẻphúnôrỏ, lỏ- tẻđỏ vả hé
pẻhỏ thỉ yẻtahenuô, pẻ ki tanẻ
phứtẻ? Cómarya ki okủ đồ pẻ tỏ-
kyẻ kihẻrỏ, maủpẻ tỏprẻ ki theẻkhả-
32 cyắpả pẻ pẻ? Cómarya yẻtỏprẻnuô,
aphủ ná anẻ nỉdủ có rò a theẻlỏ nỉdyẻ
to rò a dyẻỷắkyă có aphủ đồ pẻ lỏ-
plỉ tahe agẻnẻ có. Ki a dyẻtắkră có pẻ
ná aphủkhủ Jesủ Kristu có kihẻrỏ,
lỏ- tẻ đồ a okỷă đồ arủo tahenuô, a
33 ki dyẻ tắkrắpỏ pẻ pả mắto ẻ? Maủpẻ
tỏprẻ kỉrẻ hyả dyacyắ kayă đồ Cỏ-

marya nwóhtya èthí yètahe atèthú pè? Prè dó a dyacódyatè èthí ma Cò-
 34 marya hó. Phúnúòrò, maùpè kírè ci-
 rya èthí pè? Tôprè~ ma ù ciryá cyá-
 ní èthí to. Mètèhéro, Jesù Krístu ma
 prè dó a thyè dó pè tètthú agnè tôprè,
 htuòto Cómarya mehtwòprè kàkhyè
 lù dó tètthýè tôprè. Rò Cómarya dyé
 lù khàlè dó atakhu cóhtwó tòkyè.
 Thyáphú Cómarya ki məcwo pè nuò
 Jesù nuò kwíthézò pè hó pè khàlè
 35 hó. Maùpè tôprè htópèkyácýá Jesù
 Krístu atèmọ pè yènuò pè? Bí pè
 khyábè có tẹpyátèsè akhènuò bèbè,
 tẹcyètècù akhè nuòbèbè, ù məcýè-
 məcù pè akhènuò bèbè, tẹovìokò
 bèbè, oryákù oryáthyá bèbè, tẹtarò-
 thé théisè akhènuò bèbè, ù mẹthyè
 mèmé có pè akhè nuòbèbè, ù htópè-
 kyácýá pè ná Jesù Krístu atèmọ pè
 36 yènuò tôprè~ to. Lisàsèkù hé,
 “Dó thikhuthíkyè rò, pè myá-
 htyebè ná tètthýè tónyè~ mọhé
 có. Û tanẹ pè ná pẹyè athýána
 thímí dó ù kírè mẹthyè lù nuò,”^q
 a hé phúnúò.
 37 Lõ~ tẹyètahe htwóhtya tadúró
 Krístu dó a moní pè yètòprè
 akhu-akhyè, pè ki məcè lóláta-
 38 klikyá lóhó tẹyètahe pà. Tètthýè
 bèbè, tẹhtwòprè bèbè, tanémó-
 khuphú bèbè, khínèkhínò bèbè,
 tẹmehtwóhtya ané khònyáyè
 tahe bèbè, shyè~ nopà tahe bèbè,
 tẹprotèprya tahe bèbè, và zúè
 tặtặ ná a htópèkyácýá pè ná Cò-
 39 marya atèmọ to. Tẹ o dó mólè
 tahe bèbè, a o dó hekhu tóbay-
 yè alè tahenuò bèbè, tẹbyálya

dó aruò tahe bèbè, dó pè Byacè
 Jesù Krístu mehtuò pèhó tẹ dó
 pègnè akhu-akhyè, lõ~ tẹ yètahe-
 nuò a htópèkyácýá pè ná Cómarya
 atèmọ to.

9

Cómarya Ná A Kayá Bémụ Tahe

1 Vả ná Krístu yò htwóhtya hó lù
 tôcô~ tuò hó akhu-akhyè, và hébè-
 cóhébetè prè thỉ prè. Vả lahò ná
 thỉ to. Thè Sàsè Byacè póní thủ-
 nị và thépłòyè, rò và thépłòyè a
 héklòmawó kuòpọ ná và hébè tẹ-
 2 yènuòma atò prè. Vả thépłèthézò
 kanò~ to. Asè và thépłòyè, a lamé
 3 pépà cóto hó. Mètèhéro, dó và può-
 vyá Judaphú, mặhó vamyècò nídú,
 vậhwivậhtyè nídú yètahe agnènuò,
 Cómarya ki isòhákýá dó vạyè ma
 aní prè, htuòrò Cómarya ki htópè-
 kyá và ná Krístu rò èthí ki nị tẹmẹ-
 lwóhtekà pà kihèrò a htópèkyá và
 ma aní prè, và thézú khyápè nya-
 4 có dó èthígnè có. Èthí ma Israel-
 phú tahe. Cómarya ínìbuòní hó èthí
 phú aphúalyè shyèklò nuòhó. Rò a
 dyéluò pè hó èthí ná a tẹtaryèduhtú
 hó. Cómarya ema htuòhó sè ná èthí
 rò a dyétặ htuòhó èthí ná a tẹthyó-
 tẹthya hó. Èthí nịbè tẹcòbè aklyá-
 aklò dó tẹlútýá hókù rò a nịbè la-
 hyá Cómarya a tẹmaklò tahe hó.
 5 Èthí phyèphuò klwílyá ma Hebreo
 aklwíalyá dó amwìla du mú~ nukhè
 tahe. Bí Krístu hyálya opacè phú
 prèlu hekhuphú akhènuò, a hyàò
 dó èthí aklwíalyá akù. È ma Còma-

^qLi Htuthéhtya 44:22

rya dó a pótáritè lǝ~ plĩ tǝprè, rò
ũ ki htuthéhtyadú è tacúprè talèkrè
nĩ~. Amèn.

- 6 Kihéphúnuôrò, Cómarya mē-
pyékǝhǝ a tēmaklǝ yěnuô ná
Judaphú yětahe hó ẽ? A mēpyé-
kyǝ ná to. Mētēhéro lǝ~ Israelphú
dó aklwĩyǝ kalyǝ dó Jacob a o
tahenuô, a htwǝlǝ Cómarya kayǝ
7 mǝlakǝ pwǝ~ tǝprè mǝto. Lǝ~
aklwĩyǝ tǝ dó Abraham a o tahe-
nuô bèbè, a htwǝ lǝ Abraham aphú
pwǝ~ tǝprè mǝto. Mǝtǝkhónuô,
Cómarya hé Abraham, “Vǝ ki dya-
nuǝ túprè Isaac aklwĩyǝ yěnuô
8 dó nēklwĩnēlyǝ akũ pǝ.”^r A thézũ
hé angǝlasǝ phútè hérò, prēlu-
kayǝ phúo rò aklwĩyǝ kalyǝ dítũ
dó Abraham thwihtyè tahenuôma,
Cómarya aphúalye lǝ pwǝ~ tǝ-
prè mǝto. Kayǝ dó a opacēlyǝ
phú Cómarya a tēǝlyǝnuǝlyǝkyǝ
nuǝtahema tú ỹ ki dya èthĩ phú
9 Abraham aklwĩyǝ prè. Mētēhéro,
Cómarya ólyǝ nuǝlyǝkyǝ angǝ,
“Shyé~ ashuǝakhè tǝtǝtǝbèhǝ
pǝnuô, vǝ ki hyǝ khyèthyǝ pǝ rò
Sara ki phúnĩdyè a phúprèkhũ
pǝ.”^s
- 10 Túnuôhtuǝto, Rebecca phúo dĩ-
kryè nĩdyè htuǝhǝ aprèkhũ thè-
nyè hó, rò aphè ma tǝprèprè~
tuǝ prè. Aphè ma mǝhǝ pèphè
Isaac dó~ nyénu nuǝtǝprè hó.
- 11 Bí aphú dĩkryè yèthényè opacē-
12 lyǝ tyahító akhè, htuǝrò bí aphú
yèthényè mē tyahĩ tètũ ná tē-
ryǝ híto akhènuô, Cómarya hé-

one rē amuǝ, “Avyǝprè tǝprè bè-
ryǝ pè apuǝ nuǝtǝprè atēmē pǝ.”^t
Thyáphú ỹ ki thègnè ná Cómā-
rya nwóhtya cú~ dù athèplǝ phú
a tètaze-one htuǝhǝ nuǝrò, a mēhǝ
phú a tètaze-one yěnuô hó. Dó
kayǝ tǝprèprè mēhtuǝhǝ tètǝcǝ-
cǝ akhu-akhyèrò a nwóhtya lũ
mǝto. Mǝtǝkhónuô, a o dó Cómā-
rya a khadǝkũ rò a nwóhtya nĩ-
13 dyè lũ prè. Lisǝsèkũ hé, “Vǝ mǝ
nĩdyè Jacob, vǝ thèhtekyǝ Esau,”^u
a héphúnuô.

- 14 Ki mēphúnuôrò pè bè hé phútè?
Cómarya mē tē tǝkuǝ, acóto, pè ki
hé phúnuô ẽ? Pè hé phúnuô ma atǝ
15 to. Mētēhéro, tǝphuǝkhè a hé Mosè,
“Vǝ ki thézǝnĩ kayǝ tǝprèprè
dó cú~ dù vǝ thèplǝ lèthézǝnĩ
lũ nuǝtǝprè pǝ. Vǝ ki mēcwǝ-
krǝ kayǝ tǝprèprè dó cú~ dù vǝ
thèplǝ thézũ mēcwǝ nuǝtǝprè
pǝ.”^v
- 16 Phúnuôrò pè lèthélèhtya nĩdyè pè
prèlukayǝ a tètèhézũ, mǝtorò, atè
yácũ-yáre tahe nuǝma anĩ to. Tèlǝ~
plĩ dó pè lèthélè htyanĩ nuǝma túprè
- 17 Cómarya a tètèhézǝ prè. Mētēhéro li-
sǝsèkũ hédũ Khwĩ Pharao, “Thyá-
phú vǝ ki dyéluǝ nĩ dítũ vǝ taryè-
propyǝ tahe ná nē, htuǝto thyáphú
vǝmwĩ ki luǝhtyèluǝkè lǝ dó hekhu-
sĩba yěnuôrò, vǝ nõhtyahtwǝ nē ná
18 khwĩ prè,”^w a hé lũ phúnuô. Mēphú-
nuôrò Cómarya thézǝnĩ ỹ cú~ dù a
thézǝ nuô, a mē khuklǝpyè kayǝ
dó cú~ dù a thézũ mēpyèrĩ ỹ nuǝ-
tahe prè.

^rHekhuhtwǝlũ 21:12 ^sHekhuhtwǝlũ 18:10,14
kǝ 33:19 ^wLi Htekǝ 9:16

^t9:11-12Li Htekǝ 25:23 ^uMalaki 1:2-3 ^vLi Hte-

Cómarya A Tèthéplòdu Ná A Tèthézò
 19 Taryáma dó thĩklěnuô, a ki su-
 dyă vă, “Ki mephúnuôrò mametě-
 rò a cuó dyatadũpă pẹ tẹthũ metě?
 Ủpẹ tởprẹ ki metătũ bẻ lủ thẻzũmẹ-
 20 tẹ yẻnuô pẻ?” Manàrò vă ki hẻ nẻ,
 nẻ ma prẻlủ kayă prẻ. Nẻ lohẻ pa-
 cyẻ kạkhyẻsủ Cómarya phủnuôto.
 Pỏhẻ tỏmẻnuô, ki a hẻ kạkhyẻsủ
 prẻbyălủ yẻtởprẹ, “Nẻ cuỏbyă vă
 phủyẻ metẻ?”^x A hẻ kạkhyẻsủ phủ-
 21 yẻ nuôma anỉ to. Paă tỏbẻ yẻnuô, a
 o dó prẻbyápỏhẻ yẻtởprẹ a takhu-
 kủ prẻ, a ki byápỏ củ~ dủ phủ a
 thẻzũ byănuô ma anỉ prẻ. Paă tỏbẻ
 akủnuô, a ki byápỏ dó ỉ nẻ khỏ-
 khyẻdủ ẻ bípwẻbỉla akẻ nuỏbẻbẻ,
 mặtorỏ a ki byápỏ dó ỉ ki nẻ ẻ mỏ-
 hẻmỏỉ agẻ nuỏbẻbẻ, a byă củ~ dủ
 athẻplỏ thẻzũ byă nuôma anỉ prẻ.
 22 Cómarya thẻzũ mẻ củ~ dủ athẻ-
 plỏ nuô, anỉ pwỏ~ tỏphuỏ cỏ. A
 thẻzũ dyẻluỏ pẻ ỉ ná a tẻthẻplỏdu
 htuỏrỏ a thẻzũ nỏthẻgnẻ kuỏủ ná
 a tẻprỏtẻprỷa tahe. Manàrỏ kayă
 dó a bẻ khyábẻ lủ tẻthẻplỏdu pă,
 rỏ a bẻ tuỏdỏ tẻpyẻtẻkyă pă tahe
 agẻnuô, a dyẻluỏ taple kỏpẻ ẻthỉ
 ná a tẻkhyáthẻdỏ, a tẻkhyáthẻplỏ-
 23 htủ tahe. Thyáphủ Cómarya ki dyẻ-
 luỏỉ pẻ kayă dó a thẻzỏ nỉdyẻ lủ
 nuỏtahe ná a mẻ tẻprỏtẻprỷa pẻ cỏ
 ẻthỉ bá~ tẻnuô rỏ, a khyáthẻplỏhtủ
 pẻ nyacỏ ẻthỉ cỏ. A nwỏhtya one rẻ
 hỏ ẻthỉ hỏrỏ a ki dyẻ pẻ ẻthỉ ná a
 24 taryẻduhtủ yẻnuô pă. Pẻ ma kayă
 dó Cómarya ẻ cỏ pẻ tahe hỏ. A ẻ
 tủ Judaphủ tahe aklẻnuô mặto, dó

Judaphủ mặto tahe aklẻnuôma, a ẻ
 25 nỉ tỏkuỏ dủdủ. Phủ Cómarya nỏhẻ
 prẻprỏ Hosea,

“Dỏ nuỏkhẻ ẻthỉ ma a htwỏ vă-
 kayă mặto, manàrỏ vă ki ẻ ẻthỉ,
 ‘văkayă’ pă, htuỏto, dó nuỏkhẻ
 rỏ ẻthỉ ma kayă dó vă mỏ nỉdyẻ
 ẻ tahe mặto manàrỏ khỏnyăyẻ
 vă ki ẻ ẻthỉ, ‘Kayă dó vă mỏnỉ ẻ
 tahe’ pă.”^y

26 “Khảlẻ dó vă hẻhtuỏhỏ thỉ mủ~
 nukẻ, ‘Thỉ ma văkayă mặto’
 nuỏtỏphỏ nuô, khỏnyărỏ vă ki
 ẻ ẻthỉ ná ‘Cómarya dó a htwỏ-
 prẻ tởprẻ a phủmỏphủkhủ tahe’
 hỏ,”^z prẻprỏ Hosea hẻ phủnuô.
 27 Prẻprỏ Isaiah hẻ Israelphủ tahe
 ari-akyă,

“Israelphủ tahenuô, a oẻ thyá-
 cỏnă lỏtamă dó htyẻdutava
 ahtủ nuô cỏ manàrỏ Cómarya
 ki mẻlwỏhtekạ patỉprẻ ẻthỉ pă.
 28 Mẻtẻhẻrỏ, Cómarya ki cỉrya tadủ
 prỷakyă hekhuyẻ pă.”^a

29 Phủ Prẻprỏ Isaiah hẻone htuỏhỏ,
 “Byacẻ dó a cyătẻ lỏ~ plỉ yẻ-
 tởprẻ ki thẻlỏnỉdyẻ pẻklwỉpẻlyă
 tahe to hẻnuôma, pẻ ki htwỏ-
 htya thyákuỏ phủ a cỉrya plủkyă
 vỉ Sodom ná vỉ Gomorra nuô
 prẻ.”^{b *}

Israelphủ Ná Tẻthẻkrủmila

30 Ki mephủnuôrỏ, pẻ ki hẻ phủtẻ?
 Judaphủ mặto tahenuô, a myápủ
 kuỏủ klyă dó Cómarya dyacỏdyatẻ
 ỉ yẻnuỏtỏbỏ to tadủrỏ ẻthỉ nỉbẻ hỏ.
 Dỏ ẻthỉ tẻzũtẻnyă akhu-akhyẻrỏ Cỏ-

9:29 Vỉkủphủ tahe mẻ tẻmủmyảcỉcyă akhu-akhyẻ Cómarya mẻpyẻkyă lỏ cỏ nyẻvỉ cỏ.

^xIsaia 29:16, 45:9

^yHosea 2:23

^zHosea 1:10

^aIsaia 10:22-23

^bIsaia 1:9

31 marya dyacódyatẹ hó èthĩ hó. Manárò Judaphú yětahenuò, thyáphú a ki nĩbè Cómarya a tẹdyacódyatẹ èthĩ agnėnuòrò, èthĩ yácú lụkrwõ-mẹ lahyă tẹthyótẹthya tahe tadúró
 32 a nĩbè cyă takhyă~ to. A cuó nĩbè tuó to mẹtẹhéro èthĩ yácú myápũ tẹcótẹtẹ nuò, a thẹlẹhtyanĩ kuó lahyă tẹzũ to. Mátòkhónuò, èthĩ thẹlẹhtyanĩ lahyă tẹryă dó èthĩ mẹ nuòtahe alọ prẹ. Èthĩ sítakluòbè “Lọ
 33 lẹsítakluò tòmẹ.” Phú lisăşkũ hé Messia ari-akyă,

“Myámỗ lahyă, vă dya-o lọ tòmẹ dó vĩ Zion akũ pă, rò ử ki sítakluò ẻ pă, rò a ki mẹlakhũ ử pă.

Manárò kayă dó a zũe lữ tahenuò, a tuó dó tẹthẻplỏpyẹ akhălẹ takhyă~ to.”^c

10

1 Vă puốvyă thĩ~, thyáphú Cómarya ki mẹlwóhtekạ pẹ Israelp hú tahenuòrò, vă thẻplỏshyo nyacó rò vă kwícỏbẻ pẹ nyacó dó èthĩ agnẻ
 2 cỏ. Vă thẻgnẻ tặtẹ lỏ èthĩ ari-akyă akhu-akhyẻ, vă ki hẻsolủ pẹ thĩ ná èthĩ ari-akyă hẻnuỏma anĩ prẹ. Èthĩ thẻplỏshyo myápũ lụkrwõ mẹtỏ nyacó Cómarya thẻplỏ tadúró bẻtỏ lụkrwõ mẹ phứtẻnuỏ èthĩ thẻ-
 3 gnẻ lahyă to. Cómarya dyacódyatẹ ử aklyáaklỏ nuỏ èthĩ thẻgnẻplỏ to. Mátòkhónuò, èthĩ myápũ mẻhtya nĩdyẻdủ lahyă ná èthĩklyáẻthĩklỏ prẹ. Phúnủrò Cómarya dyacódyatẹ ử aklyáaklỏ yẻnuỏ èthĩ thẻplỏ-

4 thẻzũ krwỏmẹ kuỏũ taki~ to. Thyáphú Cómarya ki dyacódyatẹ lỏ kayă dó a zũe Krístu nuỏtahe agnẻnuòrò, Krístu mẻhtuỏklyă plủlỏhỏ tẹthyótẹthya a tẻtaze-one tahe hó.

Tẹmẹlwóhtekạ Yẻnuỏma Kayă Pwỏ~ Tỏprẻ Agnẻ

5 Mosẻ rả pẻ kayă dó a lụkrwỏ mẻbẻ tẹthyótẹthya rò a htwỏhtya kayácỏkayặtẹ dó Cómarya anyẻhyă tahe ari-akyă, rò a rả rò a hé, “Kayă dó a krwỏlủmẹ lỏbả lỏlỏ~ tẹthyótẹthya yẻtahenuò, a ki htwỏprẻ tacủ-
 6 prẻ pă,”^d a rả rò a hé phúnủ. Manárò kayă dó Cómarya dyacódyatẹ ẻ ná a tẻzũtẻnyă khukhyẻ tahenuò, a tỏbẻ sudyănĩ, “Ủpẻ kිරೆ htya (Ểặ Krístu) dó mỏkhupẻ?”^e phúnủto.
 7 Htuỏto a bẻ sudyănĩ, “Ủpẻ kිරೆ hítặ dó Luỏkẻnẻdỏ (Rỏ mẻhtwỏprẻ kạkhyẻ Krístu dó tẻthyẻ) pẻ?”^f
 8 phúnủto. Manárò, Cómarya dyacódyatẹ ử aklyáaklỏ nuỏma a hé phứtẻ? Rỏ a hé, “Cómarya alặangỏ ophủ tatỏ cỏ ná nẻ cỏ. A o prẻ bí nẻ khảuphảlỏnuỏ prẻ, a o prẻ bí nẻ thẻplỏkủ nuỏprẻ.”^g
 Nuỏma mảhỏ tẻzũ a tẻthẻkrủmỉla
 9 dó pẻ dỏnyă pẻ thỉyẻ nuỏhỏ. Ki nẻ ólyạ ná nẻkhảu rò nẻ ki hé ná Jesủ ma Byacẻ tỏprẻ rò nẻ ki zũe dó nẻ thẻplỏkủ ná Cómarya mẻhtwỏprẻ kạkhyẻ Jesủ dó tẻthyẻ kihẻnuỏ, nẻ ki nẻbẻ tẻsỉplẻkạ pă.
 10 Mẹtẹhéro, kayă dó a zũe dó a thẻplỏkủ tahenuò, Cómarya ki dyacódyatẹ lữ. Htuỏrò kayă dó a ólyạ ná akhảu tahenuò, a nẻbẻhỏ tẻ-

^cIsaia 8:14, 28:16

^dLi Cỏbucỏbẻ 18:5

^eLi Dỏnyă 30:12

^fLi Dỏnyă 30:13

^gLi Dỏnyă 30:14

- 11 siplékạ hỏ. Lisăsěkũ hé Jesũ ari-akyă, “Ũpě bèbè, dó a zũenyăe lũ tahenuô, a ki tuốđó tề lếthềplỏpyế
- 12 akhălế nuô a o takhyă~ to.”^h Mệ-tềhêrò Judaphủ ná Judaphủ mậto tahenuô a lếkhólếkhye lũnuô, a o ná tồcồ~ to. Lỏ~ prề zũetềphủ yế-tahe nuôma a Byacề orỏlũ tồprề~ tuố prề. Kayă dó a kwĩhtya lũ tề-mẹcwỏ tahenuô, a sỏri tặpồtặpề pề
- 13 cồ ềthỉ cồ. Mệtềhêrò, phủ lisăsế hé, “Ũpềpề~ bèbè dó a kwĩhtya tềmẹcwỏ dó Byacề a o tahenuô, Byacề Cỏmarya ki mệlwỏhtekạ lũ pả.”ⁱ
- 14 Ki mệphủnuôrò, ềthỉ tềzủ ki oto hêrò a cuố kwĩhtyacyă tềmẹcwỏ dó Byacề Jesũ a o phứtề? Ki ềthỉ nỉ-huốnỏ to hêrò a cuố zũecyă Byacề Jesũ phứtề? Prềđỏnyădyăso pề ềthỉ ki oto hêrò ềthỉ cuố đỏnyă hếsocyă pề ử phứtề? Lisăsếkũ hé, “Kayă dó a phyếhyă pề tềthềkrủmỉla tahe akhă-duô nuô atwỏ nyăcỏ.”^j
- 16 Manάρò Israelpủ tahenuô a phyếsủlỏ tềthềkrủmỉla pwỏ~ tồ-prề to. Mệtềhêrò, Prềprỏ Isaiah hé, “Kỏ~ Byacề, maũpề kớrế zũ-ekuố pề tềritềkyă yềnuô pề?”^k
- 17 Mệphủnuôrò, tềzủ ma a o dó tề-nỉhuố tềritềkyă alo hyă prề. Dỏ ử đỏnyăhếo pề Krỉstu ari-akyă akhu-akhyêrò, ử nỉhuốnỏ kuố tề-
- 18 ritềkyă prề. Manάρò vả ki sudyă, “Ma ềthỉ nỉhuốnỏ kuố nyăto ể?” Vả ki hé, ềthỉ nỉhuốnỏ vả. Lisăsếkũ hé,

“Ềthỉ ngỏprạ cuố lỏhỏ dó he-khusỉbalỏ hỏ. Ềthỉ alặangỏ yềnuô a cuốtuố lỏhỏ dó hekhu tadủ hỏ.”^l

- 19 Vả ki sudyă khyếthyă, Israelpủ tahe ma a thềgnềplỏkuố nyă ử to ể? Kayă dó a hếsủ rếlỏ ử nuôma Mosề hỏ rò a hé phứyế,

“Myềcỏruô dó thỉ tanềdu kuố lũ to tahenuô, vả ki sỏri ềthỉ rò nỏthềkhwềkuố ná thỉ pả. Vả ki sỏri myềcỏruôphủ dó a thềgnềplỏbề kuố vả to tahe rò vả nỏthềplỏdu ná thỉ pả.”^m

- 20 Dỏkhyề rò Prềprỏ Isaiah hếkhủhếhả lỏpỏ cồ rò a hé,

“Judaphủ mậto dó a yácủ myápủkuố vả to tahenuô, a myăhtyehỏ vả hỏ, rò vả oluốhtya pề Judaphủ mậto tahe dó a pủ sudyăkuố vả to tahe hỏ.”ⁿ

- 21 Manάρò, Prềprỏ Isaiah rắnỉ Israelpủ tahe ari-akyă rò a hé,

“Vả o taritaryă opỏmyăsủsủ vắkayă ki kắkhyếtỏ khyếthyă dó vảo tồnyề~ mỏhề cồ, maná-rò ềthỉ nỉđả lahyă vắngỏ to, a khuklỏpryề lahyă prề.”^o

11

Cỏmarya Thềzỏnỉ Israelpủ Tahe

- 1 Phủnuôrò vả ki sudyă lahyă thỉ, ma Cỏmarya vỉkyă kyă hỏ a myềcỏphủ nỉđủ yề hỏ ể? A vỉkyă ná ềthỉ taki~ to. Tanemyă lahyă myă vắyế,

^hIsaia 28:16 ⁱJoel 2:32 ^jIsaia 52:7 ^kIsaia 53:1 ^lLi Htuthềhtya 19:4 ^mLi Đỏnyă 32:21 ⁿIsaia 65:1 ^oIsaia 65:2

vă ma~ Israelphú tôprêprê kôkô. Vă
 ma Abraham aklwĩalyă, Benjamino
 2 aklwĩ kalyă prê. Cómarya vĩkyă ná
 akayă dó a nwóhtya htuôhó êthĩ dó
 kalúkhê nuôtahe to. Lisăsê hé Prê-
 prô Elia ari-akyă nuôma thĩ thêgnê
 nyă to ẽ? A tauôtasêhtya Cómarya
 ná amyêcô Israelphú tahe ari-akyă
 3 rô a hé, “Kô~ Byacê~, êthĩ mêthyê-
 kyă hó prêprô dó nê nõhyă êthĩ nuô-
 tahe hó. Êthĩ dòpruô tãlô hó têtũ-
 tyăřê tahe hó. A okyă prêtũ vă tô-
 prê~ tuô prê, tadũrô ù pũmêthyê-
 4 pã vãvã.”^p Rô Cómarya hêsũ kạ-
 khyê lũ phútê? Cómarya hêsũ lũ,
 “Nê okyă túdũ tôprê mătô, vă dya-
 okyă kuôpă kayă thuôthyótôrí. Prê-
 zô dó ù é ná Baal yênuô, êthĩ yêtahe
 5 dãngũ cóbêhtya kuôũ to.”^q Khô-
 nyâyê bèbê a thyá phúnũôhó, Có-
 marya nwóhtya hó pê ná abwĩdu-
 ataryêhtũ yêtahenuô, a okyăpă taki.
 6 Ki Cómarya mêtũwóhtekạ êthĩ ná tẹ-
 bwítetaryê kihêrô, angólasá ma dó
 êthĩ mẹ tẹryá akhu-akhyê nuômătô.
 Dó êthĩ meryátê khukhyê kihêrô Có-
 marya abwĩataryê nuô, a mạpă tẹ-
 dyêkră shyêzũ mạpătô hó.
 7 Phúnũôrô, angólasá ma mătô tẹ
 dó Israelphú myápũ nĩdyê yênuô, a
 myáhtye nĩdyê to. Túprê kayă dó
 Cómarya nwóhtya êthĩ yêtahe myá-
 htie lahyă prê. Lỏ~ a okyă nuô-
 tahe ma Cómarya nõ khuklôpryê lỏ
 8 nyăhó êthĩ nuôtahe hó. Phú lisăsê-
 kũ héone,
 “Cómarya mệkhímẹtapakỵă
 êthĩ thếplô. Êthĩ myákuô lahyă

manárô a myáhtye thêgnê kuô
 lahyă ù to. A nĩhuôkuô lahyă
 ù manárô a thêgnêplô kuô la-
 hyă ù to. Judaphú tahe nuôma
 a thyá lahyă ná nuô tuôkhô-
 nyăcô.”^r

9 Htuôrô Davi hé,

“Êthĩ mẹ pwê rô a takruôe ta-
 kruô nĩdyê lahyă sêe tahenuô,
 a ki htwóhtya nĩdyê khyêthyá
 dũ êthĩ dádô pã ní~. Htuôrô a ki
 htwóhtyadũ êthĩ lészitakluô lakhũ
 pã ní~. Êthĩ tókô nĩbê lyê kạ-
 khyê sũ khyêthyá bá~ tẽnuô, plĩ
 nĩdyêdũ êthĩ ní~.

10 Thyáphú êthĩ ki myáhtyekuô
 pã tă ù tẹmătetêcô tãménũô, mẹ-
 lěkyă êthĩ mètêplô nuô ní~.

Nỏkhyábê nyátakúcó êthĩ ná
 tẹpyátetê tacũprê yênuô ní~.”^s

11 Phúnũôrô vă ki sudyă, bí Juda-
 phú tahe sítakluô lakhũ akhẽnuô,
 apyékayă lỏ có ẽ? Apyékayă lỏto.
 Êthĩ yỏ mẹtũgnê tẹthũ rô, Cóma-
 ryă mêtũwóhtekạ ke Judaphú mătô
 tahe, rô a mẹ thêkhwékuô Israel-
 12 phú tahe ná êthĩ prê. Dó êthĩ mẹ tẹ-
 thútetora akhu-akhyê, Cómarya sỏri
 ényacô hó kayă o dó hekhu yêtôba
 hó. Dó êthĩ thukyă Cómarya a tẹ-
 myádu êthĩ akhu-akhyê, Judaphú
 mătô tahe nĩbê lỏbăkyă hó Cóma-
 ryă a tẹmyádu nĩ êthĩ hó. Phúnũô-
 rô shyê~ lỏ~ Judaphú dó Cómarya
 nwóhtya êthĩ nuôtahe ki zũekạ lỏhó
 Krístu akhê pãnuô, Cómarya ki sỏri-
 sỏbũ lỏ có ù bá~ tẽ pãnuô, tanemyă
 lahyă mỏ.

^pKhwi arêlô tũa 19:10,14

^qKhwi arêlô tũa 19:18

^rLi Dỏnyă 29:4, Isaia 29:10

^sLi Htuthê-

htya 69:22-23

Tèmɛlwóhtekə Dó Judaphú
Máto Tahe Agnɛ

- 13 Khõnyáyɛ, vǎ hébè ná thǎ Judaphú máto tahe. Cómarya nõ vǎ phú Prɛdõnyǎphú tɔprɛ dó Judaphú máto tahe agnɛ akhu-akhyɛ, tɛmɛ dó Cómarya dyé vǎ yɛ vǎ ta-
- 14 nɛdu nǐdyé nyacó è. Phú Cómarya mɛryǎ htuǒpɛhó thǎ Judaphú máto tahe agnɛnuô, vǎ myǎsũ ná thyáphú vǎ ki mɛ thékhwé nǐpɛ kuǒdũ vǎ-khõ Judaphú nǐdũ tahe agnɛ, htuǒto thyáphú vǎ ki ilokǎnǐ kuǒ èthǐ tahehe ná a ki nǐbè kuǒdũ tɛmɛlwóhtekə agnɛnuôrò, vǎ tanɛdu nǐdyé nyacó tɛmɛ dó Cómarya dyé vǎ yɛnuô
- 15 có. Cómarya vǐkyǎ èthǐ akhu-akhyɛ, lõ~ kayǎ hekhuphú dó aruô tahe-nuô a htwǒhtya tapleke hó lǔ khõ-bóthyó hó. Kihéphúnuô rò shyé~ Cómarya émosũ khyèthyǎ hó Judaphú yètahe akhɛpǎnuô a ki thyáná maĩtɛ pǎnuô tanɛmyámõ lahyǎ. A ki thyácónǎ kayǎthyɛ htuǒrò a htwǒprɛ kǎkhyɛ khyèthyǎ nuô có
- 16 pǎ. Judaphú ma athyáná ù nío khõ-mũ huǒmũ tɔbũnuô. Dó huǒmũ yɛ-tɔbũ aklɛnuô, huǒmũplò arɛlɔ tɔplò dó ù lǔhtya ná Cómarya yɛ ki a sǎsɛ hénuô, a ki sǎsɛ lõhó tɔbũhó. Judaphú tahenuô a thyákuǒ pɔdũ ná thò-mó tɔthò nuônuôhó. Thòrwǐyɛ a ki sǎsɛ hérò amɔaphyǎ tahenuô a sǎsɛ kuǒ lõ nyǎ dũ hó.
- 17 Judaphú yètahe nuôma athyáná ù cuó zókɛkyǎ olivaphyǎ dó ù isó-dyǎ lǔ dó tarɛkũ yètahe aphyǎ rò ù cuó zókɛkǎ kuǒke olivaphyǎ dó a dyánǐdũ anɛ dó mǐklɛ nuôtahe aphyǎ rò ù kǎ pluǒhtũ ícũlũ. Thǎ Judaphú máto tahe nuôma athyáná

- olivamó dó a dyǎ dó mǐklɛ yètahe nuôhó. Khõnyáyɛ thǎ nǐbè kuǒhó tɛ-sõrĩ dó Cómarya sǒrikyǎ Judaphú phyɛphuó dó nuôkhɛ tahe hó. Thǎ nǐbè thyáná thòphyǎ yètahe cwĩõ nǐhɛnɛre kuǒ thòcyǎhtyɛ dó a o dó
- 18 arwǐkũ rò a hyǎ yètahe nuôhó. Manárò thǎ dó a mǎdũ Judaphú máto yètahenuô, thǎ tɔbè hébè htyamó-htyapho rò hétakhwótakɛ nǐ Judaphú dó a mǎdũ thòphyǎ dó ù zókɛkyǎ è yɛnuôtahe to. Thǎ ki tanɛ htyalõ nǐdyé thǐnɛ hérò, thɛnɛhtya-bè lahyǎ, thǎ dyéhɛdyɛrɛ nǐ thòrwǐ máto. Thòrwǐ dyéhɛdyɛrɛ nǐ thǎ prɛ.
- 19 Thǎ ki hé, “Thyáphú Cómarya ki pluǒhtũ ícũ nǐ vǎnuô, a zókɛkyǎ thò-
- 20 phyǎ yètahe prɛ.” Thǎ hé yɛnuôma a mǎhó. Manárò dó èthǐ zɛɛ Krístu to akhu-akhyɛ, Cómarya zókɛkyǎ thò-phyǎ dó a mǎ Judaphú yɛnuô prɛ. Dó thǎ tɛzũtɛnyǎ akhu-akhyɛrò, Cómarya pluǒhtũ ícũ thǎ ná thòmó yɛnuô prɛ. Phúnuôrò tanɛdu nǐdyé tǎ
- 21 lahyǎ thǐnɛ tǎmɛ. Cómarya ki thɛlõ nǐdyé a thòphyǎlyɛ dó a mǎ Judaphú thǎ yètahe to kihérò thǎ ma~ a thɛlõ nǐdyé toto.
- 22 Phúnuôrò tanɛ tǎtɛ lahyǎ. Cómarya nuô, tɔkyɛma a thɛzɔnǐ akayǎ, tɔkyɛ nuô a ci sǒsɔ nǐdyé akayǎ. A cisɔ nǐdyé akayǎ Judaphú dó a cuó taphǎkyǎ lǔ tahenuô tadúro a thɛzɔ nǐdyé thǎ dó a mǎ Judaphú máto yètahe. Manárò thǎ tɔ dyadu-zũnyǎ plehyǎ lahyǎ a tɛthɛzɔ nǐdyé thǎ yɛnuô. Kimátoma a ki pǎtũkyǎ
- 23 kuǒ thǎ pǎ. Judaphú ki tarĩ kǎkhyɛ-tò khyèthyǎ Cómarya, rò èthǐ ki zɛɛ khyèthyǎ lǔ hénuô, a ki pluǒhtũ ícũ kǎkhyɛ khyèthyǎ èthǐ ná thò-

mộ yěnuô pǎ, meṭēhērò Cómarya ki pluôhtǔ ícǔ kǎkhyē khyēthyá phú-
 24 nuô ma a me cyápré. Thǎ Judaphú mǎto tahenuô athyáná olivaphyǎ dó a dyádû ané dó mǐklē nuôtahe hó, rò ù cuô ikēkǎ pluôhtǔ ícǔlǔ ná olivamộ dó ù isôdyá è nuôtahe pré. A bè meḥtwô khódû thǎ ná aléklô mēdyá-nǐ yěnuôtahe. Phúnuôrò Cómarya ki meícǔ kǎkhyē thòphyǎ dó a pǎkyǎ dó tarékǔ nuôtahe hēnuôma azǔklô pǎ có ná a meḥtwô thǎ yěnuô có.

**Cómarya Ki Mēlwóhtekǎ
 Kuô Judaphú Tahe**

25 Puôvyǎ thǎ-, thyáphú thǎ ki phyé htyalôhtyamó tǎ thǎnē tǎmē nuô, khǒnyǎyē vǎ thezǔ nǒthégne tǎtē thǎ ná tēmǎtēcô acóazǎ dó ù thegnē-plônó lǔ to yěnuôtôcô, meṭēhērò, Cómarya nǎ khuklôpryē Judaphú tahe. Manárò a khuklôpryē nyē-tadû tuôpré bí Cómarya nwóhtya onehó Judaphú mǎto dó a zǔē Krístu tahe akayǎ bǎpré hó pǎ
 26 bínuô pré. Htuôpǎrò, lǒ- Israel-phú nuôtahe ki nǐbē lǒ tēmē-lwóhtekǎ pǎ. A ki htwóhtya phú Prēprô Isaiah rǎone nuô pǎ. Rò a hé,

“Prē mēlwóhtekǎ Cómarya akayǎ yētôprēnuô a ki o dó vǐ Zion rò a hyǎ pǎ. A ki phyé taphǎkyǎ lǒlǒ- Jacob aklwǎlyǎ yētahe a tēmũmyǎricyǎ nuôtahe pǎ.

27 Bí vǎ phyé taphǎkyǎ htuôlôhó èthǎ tēthú yētahe akhēpǎnuô, vǎ me lóbǎhtya hó vǎ tēôlyǎ ná èthǎ dó nuôkhē nuôtômũ hó.”^t

28 Judaphú tahe yǒ phyésũkuô tē-thékrǔmila yē to akhu-akhyē, èthǎ htwóhtyakyǎ prē dó a thehte Cómarya tahe hó. Manárò thǐgnē kuôke rò Cómarya dyékrǎ hó thǎ shyē-zǔ akhu-akhyē a nǐbwínítaryē dó thǎ Judaphú mǎto tahe agnē hó. Ki myáke dó Judaphú tǒkyē hērò Cómarya yǒ nwóhtya htuôhó èthǎ ná akayǎ hó akhu-akhyē, a mǒ nǐdyē èthǎ, meṭēhērò a ôlyǎ one htuôhó angó ná èthǎ phyēphuôdu
 29 mú- nukhē tahe hó. Meṭēhērò Cómarya dyétǎkrǎ htuôhó shyēzǔ yěnuô ná kayǎ dó a nwóhtya hó lǔ yētahenuô, a hébē taklyē kǎkhyē
 30 pǎ angó taki- to hó. A thyáho ná thǎ dó nuôkhē hó nuô, dó nuôkhē ma thǎ cǔē nǐdǎ kuô Cómarya alǎangó to tadûrò khǒnyǎyē dó Judaphú tahe cǔē nǐdǎ kuô Cómarya angó to akhu-akhyē Cómarya thezòñǐ hó thǎ Judaphú mǎto yē-
 31 tahe hó. Phúnuôhó, khǒnyǎyē Judaphú tahe nǐdǎ pǎ Cómarya angó to. Rò Cómarya yǒ thezòñǐ thǎ akhu-akhyē, tǒnyēnyē pǎnuô Judaphú tahe ki nǐbèkuô Cómarya a tēthē-
 32 zò pǎ. Meṭēhērò thyáphú Cómarya ki thezòñǐ lǒw pǎw- tǒprē nuôrò, a dónuô othyǎ lǒplǐ ù pǎw- tǒprē dó tēnǐdǎ ngó to apokǔ yěnuô hó.

Tēhtuthéhtya Cómarya

33 Cómarya a tēthēzò, a tēthítèphé ná a tēthēkhuthégne yētahenuô, adu-azǎ nyacó. A taritaryǎ meṭē yētahenuô, ù thegnēhtwô bé có

tôprê~ to. Aklyá tahenuô ù krwô thegnê bé có tôprê~ to.

34 Lisăsêkũ hé,

“Maũpê thegnêhtwô bénó Cómarya athêplô pẽ? Maũpê tôprê zũklyázũklô bénókuô Cómarya pẽ? A onó ná tôprê~ to.”^u

35 “Kayá dó a mebwímetyarẽ nó élä hó Cómarya rò Cómarya tó mebwímetyarẽ kakhýêsũ kuôke lũ nuôma a o ùpẽ?”^v

36 Metêherò, a byálya tẽlô~ plĩ, a myákhwenĩ tẽlô~ plĩ ná a taryẽproprya tahe, rò dó a byálya tẽpwô~ tôcô akhu-akhyê ù htuthéhtyanĩ hó Cómarya hó. Kayá pwô~ tôprê ki htuthéhtyadũ Cómarya acúcũ ahtũhtĩ ní~. Amèn.

12

Dyélya Tẽohtwôprê Dó Cómarya Agnê

1 Phúnuôrò, puôvyá thĩ~, Cómarya a tẽthézò pẽ nuô, adu-azã talwósũ-lũ có dó pẽgnê akhu-akhyê, vã kwĩ-thézò thĩ ná thĩ ki dyélya thĩ nẽklô yẽ dó Cómarya a o phú tẽlũ dó a htwôprê, phú tẽlũ dó a sãsẽ ná phú tẽlũ dó atô lũthêplô a tẽthézũ nuô ní~. Thĩ tó cóbẽhtya Cómarya phúyẽnuôma mähó klyá dó
2 atôabè tôbô hó. Ohtwôprê myábũkuô tã phú kayá dó a thegnê kuôũ Cómarya to nuôtahe alẽklô ohtwôprê nuôtámé ní~. Thyáphũ thĩ ki ohtwôprê khódũ ná èthĩnuô rò, nõhtulya taplethê khókyã thĩ tẽtanẽ tahenuô ná Cómarya nuô ní~. Thĩ

ki mephúnuô túma thĩ thegnêhyãbé prẽ tẽ dó Cómarya thezũ nõmẽ thĩnuô tahe prẽ. Túrò thĩ ki thegnêhyã tẽryá, tẽmẽmọ Cómarya athêplô, ná tẽthégnê lóbãhyã Cómarya a tẽthézũ tahe pã prẽ.

3 Dó Cómarya abwíataryẽ khu-khyêrò a dyahtya vã ná vã ki htwô Prẽdõnyãphũ tôprê akhu-akhyê, vã hé lõplĩ thĩ pwô~ tôprê, tanẽdu lõklô tã thĩnẽ ná bá thĩ tókò tanẽ nĩdyẽ thĩnẽnuô tãmé ní~. Mátôkhónuô thĩ tóbè tanẽnĩ thĩnẽ bá akòabè nuôprẽ. Sudyã lyamyã nĩdyẽ thĩ tẽzũtẽnyã dó Cómarya dyẽ thĩ nuôma adu bá~ tẽnuô tanẽthyã la-
4 hyã bánuôprẽ ní~. Pẽnẽ ma tôprê cũ lũ prẽ tadũrò pẽnẽklô akrũ-akrũ tahe nuôma a okhólũ. Akrũ-akrũ tôcô ná tôcô nuô, a mẽ tẽmẽ
5 thyálũ to. Phúnuôhó pẽ orôoẽ tadũrò pẽ htwôhtyahó lũ nẽtôprê~ tuô dó Krĩstu akũhó. Pẽ oícũtũ lõhó lũ
6 pwô~ tôprêhó. Pẽ ki nõmẽ pẽ shyẽzũ dó Cómarya dyẽbwĩ dyetaryẽ khólũ tôprê ná tôprê yẽnuô. Cómarya ki nõhêsodõnyã kayá tôprêprẽ ná alãangó kihêrò, a tóbè hêsodõnyã bá Cómarya dyẽ lũ tẽzũtẽnyã nuôprẽ.
7 Ki Cómarya dyẽ kayá tôprêprẽ a tẽcyátètè dó a nõmẽcwô lũ ná ùruô kihêrò, a tóbè mẽcwô ù. A ki dyẽ kayá tôprêprẽ a tẽcyátètè dó a ki nõĩthyó lũ ná ù kihêrò, a tóbè ithubó
8 ù. Ki Cómarya dyẽ kayá tôprêprẽ a tẽcyátètè dó a bè shyakrwô ùkhyẽ kihêrò a tóbè shyakrwô ù. Ki kayá tôprê a theplòshyo mẽlũmetyã kayá soryasõpháphũ tahe ná a tãmũõtãtẽ

^uIsaia 40:13   ^vJoba 41:11

tahe kihérò a tòbè thèplòshyo mèlũ-metyä pèdũ ù. Cómarya ki dyé kayä tôprèprè a təcýátèdè dó a bè htwo khuklòkhuklyä hérò a tòbè mē sā-prēsāmyä nĩdũ. Kayä tôprèprè ki a thézò mēcwónĩ ù kihérò, a tòbè mē dó tètèluópòphũ akũ.

9 Mòkhámòkho tă ù tāmē ní-. Thézòkyä tēmũmyāricýä ní-. Díklā ma-
10 nĩryä lahyä tẹryä ní-. Mò nĩdyé lũ phú puóvyä tōmuó hókũnuò ní-. Bezűbenyā nĩdyé lũ tôprè ná tô-
11 prè ní-. Krűmē lahyä Byacè atēmē ní-. Taklē lahyä tāmē ní-. Dă mēhó Byacè atēmē hó hénuôma
12 dyashyo lahyä thĩ thèplò ní-. Thĩ tēmýásũ dó Cómarya taritaryä pē thĩgnē yětahenuò, thėkrűthėlő la-
hyä ní-. Bí tẹpyátèsē hyäbē thĩ akhēnuò, khyáthédő lahyä, kwícó-
13 bē lahyä pwō- phuo ní-. Cómarya akayä tahe ki soryasophá hérò, mē-
cwómekő pėnĩ kuő èthĩ ní-. Myä dyéedyěösũ lahyä sĩprēsĩmyä ní-. Ē omyē opē lahyä èthĩ dó thĩ hidó-
kũ ní-.

14 Sőrisőbü dü kayä dó a mēcýēmē-
cű thĩ nuòtahe ní-. Kwícóbē dó Cóm-
arya ki sőrinĩ èthĩ nuò ní-, iső-
15 ibasũ tă èthĩ tāmē ní-. Thėkrűthėlő
rőkuő ná kayä dó a thėkrűthėlő
nuòtahe ní-. Thėplēthéző rőkuő ná
kayä dó a thėplēthéző nuòtahe ní-.
16 Ohtwőprē rőlő lũ dó thèplò tōmē-
cű akũ ní-. Phýēhtyalő tă lahyä thĩ
thèplò tāmē ní-. Mătòkhónuò, bō-
thyókhėkhő nĩkuő lahyä ná kayä ső-
ryasopháphũ nuòtahe ní-. Tanėdu
nĩdyé nēnē tāmē ní-.

17 Kayä dó a mēcýē nē nuò, mēcýē
kăkhyēsũ tă èthĩ tāmē ní-. Tēmē dó
ù pwō- tôprē tanē ná aryä tahenuò,
yácű pűmē lahyä tēmē phúnuò tahe
18 ní-. Yácű ohtwőprē krűklē kuő la-
hyä ná ù bá a cyä tadũ ná nēnuò ní-.
19 Khőbőthyó thĩ, ù ki mēsē thĩ hérò,
melyē kăkhyēsũ tă ù tāmē ní-. Nő-
cirýadũ è ná Cómarya pă, mētēhéro
lisăsěkű hé, “Prē dó a melyēsũ kă-
khyē kayä dó a mē tēmũmyä nuò-
tahe ma vă prē. Vă melyē kăkhyēsũ-
dũ ná vănē pă,”^w Byacè hé phúnuò.
20 Mătòkhónuò, phú lisăsěkű hé,
“Kayä dó a thēhte nē tahenuò,
a ki thėvĩthée hérò, tarú dyée è
ní-. A ki ladyä thėòhtyē hérò,
tarú dyėő lũ ní, thĩ ki mephũ-
nuò héma, a ki thėtärē nĩdyé anē
thyáná thĩ dyahtya miklwó dó a
khuklòkhu nuò pă.”^x
21 Plwő mēpē tă tēmũmyä ná nēnē
tāmē ní-. Mēpėkyä tēmũmyä yēnuò
ná tẹryä yēnuò ní-.

13

Kristuphũ Tahe Tò Nĩdă Kayä Dó A Pô Lũ Tahe Angó

1 ù pwō- tôprē tòbē cűe nĩdă khwĩ-
cophya dó a pőhtyėkē tahe angó,
mētēhéro Cómarya ki nōpő èthĩ to
hėnuò, èthĩ htyahtwőbē khwĩ to.
Kayä dó a pőhtyėpókē khōnyăyē
tahe nuòma Cómarya dyahtya lő
2 èthĩ prē. Phúnuò rò, kayä dó a sásũ
prēpőhtyėpókē tahe nuòma a sásũ-
hó Cómarya taritaryä dyahtya tēyē-
nuò hó. Htuòto, kayä dó a mē phú-

^wLi Dónyă 32:35   ^xPrėthĩphē tēhébē 25:21-22

3 yě tahenuô, ử ki cirya èthĩ pǎ. Kayǎ dó a mẹtẹryǎ tahenuô, a lo theísě ná prẹpóhtyěkẹ yětahe alẹ to. Ma-náro kayǎ dó a mẹtẹthú tahenuô, a ki theísě èthĩ alẹ pǎ. Phúnuôrò thĩ ki theízú theísě èthĩlẹ to hérò, mẹtẹryánuô, dó thĩ mephúnuô akhu-akhyèrò prẹpótẹ yětahe ki htuthé
 4 nidyé thĩ pǎ. Mẹtẹhéro, thyáphú a ki htwôbwíhtwôtaryé dó thĩgně rò Cómarya dyahtya pẹhó thĩkhwí yětahe hó. Thĩ ki mẹtthú hérò thĩ tóbè theísě mǎlakó nyǎ hó, mẹtẹhéro Cómarya dyé mǎlakó hó lữ taryěshyosó dó a ki ciryaní thĩ pǎ hó. È ma Cómarya a prẹmẹtẹphú tọprẹ. Bí a cirya kayǎ dó a mẹtthútẹ tahe phúyẹ akhěnuôma mǎhó a cirya pẹ hó
 5 Cómarya akhǎlẹ hó. Phúnuôrò, thĩ tóbè nídǎ kayǎ dó a pó thĩ tahe angó. Dó thĩ mẹtthú akhu-akhyèrò a ki cirya thĩ pǎ phúnuô túdú mǎto, thyáphú thĩ ki thegnělyǎ nidyé kuố pódú thĩnẹ ná mephúyẹ ma aryáryǎ
 6 phúnuô prẹ. Phúnuô akhu-akhyèrò, thĩ tóbè dyépẹ kuố khwí amo-arǎ, mẹtẹhéro èthĩ ma a htwô Cómarya a prẹmẹtẹphú tahe. Htuôrò èthĩ ma a dyélyǎ athé rò a mẹt lỏshuólỏkhẹ pẹ ử ná a tẹpótari yẹ agnẹ.
 7 Phúnuôrò, thĩ lo dyé ử tahenuô, dyé lahyǎ, ki thĩ lo dyé nidyédú thĩ nẹbyacẹ amo-arǎ kihéro dyé lahyǎ ní-. Thĩ ki lodyé amo-arǎ dó aruô tahe hérò tarú dyé lahyǎ ní-. Thĩ tở bezúbenyǎ ử tahenuô bezúbenyǎ lahyǎ ử ní-. Thĩ tở mẹlímẹtakhẹ ử tahenuô mẹlímẹtakhẹ lahyǎ ử ní-.

Tẹmọní Lữ Tọprẹ Ná Tọprẹ

8 Plálỉlỏ thĩnuốthĩsu ní-, nỏokyǎ tá tồcỏ- tǎmẹ ní-. Nỏokyǎ prẹtú su dó thĩ lo mọní lữ tọprẹ ná tọprẹ nuỏprẹ ní-. Mẹtẹhéro kayǎ dó a mọní ử nuỏ, a mẹt lỏbǎhó tẹthyótẹthya
 9 hó. Cómarya a tẹmekyǎngó tahe hé, “Cuốthú tá ửphúúmẹ tǎmẹ ní,” “Mẹthyé tá prẹlu kayǎ tǎmẹ ní,” “Ehuỏ tá ửtẹ tǎmẹ,” “Thếứthếlỏ kuố tá ửtẹ tǎmẹ,” lỏ tẹyětahe, ná tẹmekyǎngó dó aruỏtahe betỏlỏ prẹ lữ tỏmủ rò a hé, “Mọní kayǎ dó a ophủ nẹ khǎsỏkhǎshyẹ tahe phú nẹ mọlyǎ nidyé nẹnẹ nuỏ ní-.”^y Thĩ ki mọní ử nuỏ thĩ mẹtthú pǎ ử to hó. Phúnuôrò kayǎ dó a mọní ử nuỏ, a krwỏ mẹt lỏbǎ lỏhó tẹthyótẹthya hó.
 11 Thĩ bẹ mọní ử mẹtẹhéro khỏnyǎ yěnuỏ thĩ thegně ná shuốkhẹ dó a lodu mǎlakỏlỏ yětỏcỏnuỏ a phủkírẹ hyǎtuốhỏ. Ihtỏmỏ lahyǎ, shuốkhẹ tở omyẹo mǎpǎto hó. Tẹmẹlwỏhtekǎ pẹ yěnuỏ, a hyǎtuố phủklỏ hó
 12 ná dó pẹ zủe lủ khẹ nuỏhỏ. Mỏkhỉ kírẹ cuốtalwỏkyǎ hó, mỏ kírẹ bútalí lǎhỏ. Phúnuôrò pẹ ki dyatǎkyǎ lỏ tẹmẹmủmyǎ dó pẹ mẹt dó tẹkhíklẹ yěnuỏtahe pỏ-. Rỏ pẹ ki kủthyǎhtya lahyǎ tẹlỉ acǎ tỏhtẹ yětahe pỏ-.
 13 Yětỏphủỏrỏ, pẹ ohtwỏprẹ thǎryǎ eỏ kuốủ phú kayǎ dó a ohtwỏprẹ dó mỏsẻklẹ nuỏtahe pỏ-. Mẹt tarủtapỷǎ pwẻla bẻbẻ, emủỏprỷǎ bẻbẻ, thwíhtyẹ a tẹthẻzủ mủmyǎ tahe bẻbẻ, tẹtanẹ patǎpatỏ tahe bẻbẻ, tẹklyẻtẻngǎ lữ tahe bẻbẻ, tẹtanẹ thekhẻwẻ lữ
 14 tahe bẻbẻ, pẹ mẹpǎto hó pỏ-. Krwỏ myǎbủkuố Jesủ Krístu a tẹohtwỏprẹ

^yLi Htekǎ 20:13-15,17, Li Cỏbucỏbẻ 19:18, Li Dỏnyǎ 5:17-19,21

yěnuô ní~. Phú thĩ kũthyáhtya hye-
cạ nuô, kũthyáhtya taple kuôke dó
Byacè Jesũ Krĩstu rò tanẹ pã tả la-
hyã tẻlủ mẻmỏ thwihtyẽ a tẻthẻzủ-
thẻlỏ aklyáaklỏ tahe tẻmẻ ní~.

14

Dya Pã Tả Lủ Tôprẻ Ná Tôprẻ Tẻthủ Tẻmẻ

- 1 Êmỏsủ pẻ Krĩstuphủ dó atẻzủ pạ-
típã dủgnẻ nuôtahe ní~. Èthỉ atẻta-
nẻ tahenuô, a khó ná nẻ bẻbẻ, kryá-
2 sủ tả èthỉ tẻmẻ ní~. Kayã tahehenuô
a zủẻ ná e ítẻ~ ma anỉ prẻ a hé ta-
dủrỏ kayã dó atẻzủ patípã yẻtỏprẻ-
3 nuô a e prẻtủ thỏtỏbyẻlẻ prẻ. Kayã
dỏ a e lỏ tẻpwỏ~ tỏcỏ tỏprẻnuô, a
bẻ tanẹ patínỉ kayã dó a e kuỏủ tẻ-
pwỏ~ tỏcỏ to yẻnuô tỏprẻ to. Phủ-
nuôhỏ kayã dó a e kuỏủ pwỏ~ tỏcỏ
to yẻtỏprẻnuô, a bẻ dya tẻthủ nỉ
kayã dó a e tẻpwỏ~ tỏcỏ yẻtahenuô
to, mẻtẻhẻrỏ Cỏmarya êmỏsủ kayã
4 yẻtỏprẻ. Nẻ cuỏ pủ dya tẻthủ tuỏ
cỏ ử prẻmẻtẻphủ rò ma nẻ ma kayã
phủtẻ tỏprẻ cỏ? A mẻ htwỏhtya atẻ-
mẻ bẻbẻ, a mẻ htwỏhtya to bẻbẻ,
abyacẻ odủ rò a ki hé nỉdyẻdủ lủ
pã kỏkỏ, mẻtẻhẻrỏ Byacẻ Cỏmarya
yẻnuô, a mẻcwỏ bẻcyỏ pẻ èthỉ akhu-
akhyẻ, èthỉ ki mẻhtwỏhtyabẻ pã.
5 Thyáphủnuôhỏ, kayã tahehenuô
a tanẹ lahyã, mỏnyẻ tahehenuô ử
dya sẻsẻ khỏdủ è a tanẹ phủnuô ta-
dủrỏ tahehenuô a tanẹ ná mỏnyẻ
lỏ~ plỉ nuô a thyẻlỏ prẻ lủ a tanẹ
lahyã phủnuô. Kayã tỏprẻ ná tỏprẻ
nuô, a bẻ zủẻ klỏma taklỏ nỉdyẻ-

- 6 dủ a tẻtanẹ prẻ. Kayã dó a tanẹ
ná mỏnyẻ tahehenuô, ử tỏbẻ dya-
sẻsẻ khỏdủ è a ki tanẹ hẻrỏ, be-
sẻsẻ mỏnyẻ yẻnuô dó tẻmẻlẻmẻta-
khẻ Byacẻ agnẻnuô. Kayã dó a e
tẻpwỏ~ tỏcỏ tahenuô, e dó tẻmẻ-
lẻmẻtakhẻ Byacẻ agnẻ nuô, mẻtẻ-
hẻrỏ a hẻbwỉhẻtaryẻ htuỏ Cỏmarya
rỏ a e tẻ akhu-akhyẻ a mẻlẻmẻta-
khẻ Cỏmarya hỏ. Phủnuôhỏ kayã
dỏ a duỏẻsẻ tahenuô, a hẻbwỉhẻ-
taryẻ kuỏ Cỏmarya rò a mẻlẻmẻta-
khẻ htyakuỏ Cỏmarya amwỉ akhu-
7 akhyẻ a thyẻlủlủ prẻ. Pẻ ohtwỏprẻ
nỉtủdủ pẻgnẻ mỏtỏ. Htuỏrỏ pẻ thyẻ-
8 nỉ tủdủ pẻgnẻ mỏtỏ. Pẻ ki htwỏ-
prẻ hẻrỏ, pẻ ohtwỏprẻ dó Byacẻ
agnẻ. Pẻ ki thyẻ hẻrỏ pẻ thyẻ dó
Byacẻ agnẻ. Phủnuỏrỏ pẻ htwỏprẻ
bẻbẻ, pẻ thyẻ bẻbẻ, pẻ ma Byacẻ
atẻ tahe.
9 Dỏ tẻrẻtẻkyỏ yẻtahe akhu-akhyẻ,
thyáphủ Krĩstu ki htwỏhtya kayã
htwỏprẻ tahe ná kayã thyẻ tahe a
Byacẻ rò, a thyẻ htuỏrỏ a ihtỏhtwỏ-
prẻ kạkhyẻ khyẻthyỏ hỏ dó tẻthẻyẻ
10 hỏ. Phủnuỏrỏ, nẻ cuỏ pủ dya tẻ-
thủ tuỏ nẻ puỏvỷạ mẻtẻ? Mỏtorỏ, nẻ
cuỏ tanẹ patítủ nẻ puỏvỷạ yẻtỏprẻ
mẻtẻ? Lỏ~ pẻ yẻtahenuô, pẻ bẻ ihtỏ-
lỏ dó Cỏmarya lẻcỉrya akhẻlẻ nuô
11 anyẻhyỏ pã. Mẻtẻhẻrỏ, dó lisẻsẻkủ
nuô, Byacẻ hé,

“Phủ vả htwỏprẻ mỏlakỏ nuô,
vả ólyạ thỉ, ửpwỏ~ tỏprẻ ki hyỏ
dángủ sỏtaklwítả lỏ dó vả nyẻhyỏ
pã rò a ki ólyạ lahyỏ pwỏ~ tỏprẻ
ná vả ma Cỏmarya mỏlakỏ tỏprẻ
pã.”^z

12 Phúnuôrò, pẹ mehtuô kryá- hó ítě-
nuô pẹ bè hěsohtyaluô lỏ Cómarya
pwo- prẹ pả.

Dyé Htwôhtya Tẻlakhúlalỏ,
Tẻthútẻplá Dỏ Ủgnẻ Tẻmẻ

13 Phúnuôrò, dya pả tả lủtẻthủ tôprẻ
ná tôprẻ tẻmẻ ní-. Tẻ dó a ki htwỏ-
htya tẻlakhúlalỏ, tẻthútẻplá dó puỏ-
vyá tôprẻprẻ agnẻ hẻnuô, nẻ bè dya-
lyá khỏkyá nẻ thẻplỏ dó nẻ ki mẻpả
14 tẻnuôtahe tỏcỏ- to. Vả yỏ htwỏhtya
hỏ ná Byacẻ Jesủ tỏcỏ- tuỏỏ akhu-
akhyẻ, vả thẻgnẻ tẻtẻ ná sẻe odủ
anẻ rò a mwỏplỉ tonuô a o tỏcỏ-
to. A mwỏplỉ lỏ prẻ. Manárỏ ki nẻ
zủẻ ná sẻe tahehenuô a mwỏplỉ to
kihẻrỏ sẻẻẻ a mwỏplỉ dó nẻgnẻ to.
15 Dỏ nẻ e tẻtỏcỏcỏ akhu-akhyẻrỏ, nẻ
puỏvyá tanẻmỏ taki- to kihẻrỏ, nẻ
mẻ tẻẻnuô dó tẻmỏ akủ mỏtỏ. Dỏ
nẻ esẻ akhu-akhyẻrỏ cuỏmẻpyẻkyá
tả nẻ puỏvyá dó Krủtu khyáthyẻ pẻ
htuỏỏ dó agnẻ yẻnuô tôprẻ tẻmẻ.
16 Vả ki mẻ tẻẻtỏcỏ ma aryá prẻ dó
vẻgnẻ, nẻ tanẻ cỏ tadủrỏ, ki a htwỏ-
htya puỏvyá Krủstuphủ tahe a tẻta-
nẻthủ kihẻrỏ mẻ tẻmẻ. Pảma ẻthỉ
17 pacyẻishyẻ lỏhe. Mẻtẻhẻrỏ, Cỏma-
rya ahtẻẻakẻkủ nuô, sẻẻẻỏ ma tẻ
dỏ a lodulỏủ mỏtỏ. Tẻ dó a lodu-
lỏ ủ ma, tẻẻtẻtẻ, tẻỏthủỏokẻrẻ, ná
tẻtẻlủỏphỏphủ dó Thẻ Sẻẻ Byacẻ
18 dyẻ pẻ yẻtahe nuỏprẻ. Kayá dó a
ohtwỏprẻ krwỏkuỏ phủnuô tahe, rò
a mẻ Krủtu a tẻphyẻtẻmẻ tahenuô,
Cómarya bẻẻ prẻlukayá bẻẻ athẻ-
plỏ onỉ hó lủ hó.
19 Phúnuôrỏ, pẻ ki yẻcủ-yẻẻ okẻủ-
okẻẻ nỉdyẻ lủ tôprẻ ná tôprẻ htuỏỏ
pẻ ki phẻẻcwỏmẻcwỏ, dyẻhẻdyẻẻ

20 nỉdyẻ lủ tôprẻ ná tôprẻ pỏ-. Mẻ-
pyẻkyá tả Cómarya a tẻphyẻtẻmẻ
ná sẻẻẻỏ akhyẻ tẻmẻ ní-. Sẻẻ lỏ-
plỉ ma a mwỏplỉthỉplo lỏ prẻ tadủ-
rỏ sẻẻ ítẻtẻ- bẻẻẻ, kayá tôprẻprẻ
ki e rò a ki htwỏhtya puỏvyá dó
aruỏ tôprẻ a tẻlakhúlalỏ hẻnuỏma,
21 ẻ mẻ tẻẻnuỏma a thủỏ. E tẻẻẻ
bẻẻẻ, ỏ htyẻzả bẻẻẻ, mẻtẻ tỏcỏcỏ dó
a htwỏhtya tẻlakhúlalỏ dó puỏvyá
agnẻbẻẻẻ, pẻ ki duỏ ma aryáklỏ.
22 Tẻ yẻtahenuô, nẻ zủẻ ẻ phủtẻ
bẻẻẻ, huỏhuỏ- dya-o nuỏ, nẻnẻ
nỉdủ ná Cómarya ki thẻgnẻ ma
pỏhỏ. Kayá tôprẻ ki thẻgnẻ ná a mẻ
tẻẻnuỏma a tỏprẻ, rò a mehtuỏrỏ
dỏ a thẻplỏkủ nuô, mỏmỏ- a mỏ
prẻ, rò athẻplỏ nỉdủ ki cỉrya lủ to
23 hẻnuỏ, a nỉẻẻ tẻẻỏrỉ hó. Manárỏ a
e rò a ki thẻplỏ dỉdỏdỉdyá kihẻnuỏ
Cómarya ki cỉrya ẻ bỉ a ẻtẻ akhẻ-
nuỏ pả, mẻtẻhẻrỏ a e tẻẻẻ nuỏma
a e ná tẻẻtẻtẻẻẻ mỏtỏ. Nẻ mẻ tẻẻtẻ-
tẻẻẻẻẻ, tẻẻtẻ ki oto hẻnuỏ a htwỏ
tẻtẻthủ hó.

15

Ohtwỏprẻ Lủmẻmỏ Pẻ Ủthẻplỏ

1 Pẻ dó a o ná tẻẻtẻtẻẻẻẻẻ sỏ yẻta-
henuỏ, pẻ tỏkỏ khyáthẻdỏ mẻcwỏ
pẻkuỏ kayá dó a tẻẻtẻtẻẻẻẻẻ patỉpả rò
athẻplỏ larỏlare pả dủgnẻ nuỏtahe.
Pẻ tỏ lủmẻmỏ lya nỉdyẻdủ pẻnẻ
2 to. Thyáphủ a ki htwỏbwỉhtwỏta-
ryẻ pẻ dó ẻthỉ agnẻ, htuỏỏ thyáphủ
ẻthỉ ki duhtya htủhtya dó tẻẻtẻtẻẻẻẻẻ
akủnuỏ, pẻ tỏ lủmẻmỏ pẻ pẻ puỏvyá
3 Krủstuphủ tahe athẻplỏ. Mẻtẻhẻrỏ,
Krủtu anẻbyacẻ nỉdủ cỏ rò a lủmẻ-
mỏ nỉdyẻ anẻ to. Mỏtỏkhỏnuỏ, li-

- săsěkũ hé, “Tề đố ừ pacyěishyé nẹ tahenuô, a hyăbề kuốhố vắ hố.”^a
- 4 Mẹtêhêrò, lisăsě đố ừ rảo ề mú~ nukhế tahenuô, a rắ one đố a ki ithyóithya pẹ agnếhố. Thyáphủ pẹ ki o ná tẹmyásủ nuô, lisăsě dyế hố pẹ tẹkhyáthẻplồhtủ ná tẹhẻtẻre tahe hố.
- 5 Vắ kwícỏbẻ ná Cómarya đố a dyế thỉ tẹkhyáthẻplồhtủ yẻ ná tẹhẻtẻre yẻtỏprẻnuô, a ki mẹcwố nỉđủ thỉ thyáphủ thỉ tỏprẻ ná tỏprẻ ki odủ lủ ná tẹthẻplỏ tỏmẻtuố phủ thỉ myábủ~ kuố Jesủ Krỉstu a tẻotwỏprẻ nuô~
- 6 tahe nỉ~. Thỉ ki mẹphủnuô hé túrỏ thỉ ki htuthẻhtya bẻ lahyắ pẹ Byacẻ Jesủ Krỉstu a Phẻ Cómarya yẻnuô đố thẻplỏ tỏmẻ~ củ akủ ná đố tẻhẻbẻ~ hte rỏlủ tỏcỏ~ tuố akủ prẻ.

**Tẻthẻkrủmỉla Đố Judaphủ
Mắto Tahe Agnẻ**

- 7 Phủnuôrỏ ẻmỏsủnỉ lahyắ lủ tỏprẻ ná tỏprẻ nỉ~. Thyáphủ ừ ki htuthẻhtya lahyắ Cómarya rỏ ẻmỏsủ nỉdyế lủ tỏprẻ ná tỏprẻ phủ Krỉstu ẻmỏ~
- 8 sủ htuốhố thỉnuô nỉ~. Mẹtêhêrỏ, vắ hé thỉ ná Krỉstu hyắlyắ htwỏ pẻhố Judaphủ tahe a prẻmẻtẻphủ hố, mẹtêhêrỏ thyáphủ Cómarya ki có ná angố đố a ólyắ htuốhố ná ẻthỉ aphyẻaphủ mú~ nukhế tahenuôrỏ
- 9 Krỉstu hyắlyắ htwỏ phủnuô. Htuốto, thyáphủ Judaphủ mắto tahe ki htuthẻhtya kuố Cómarya a tẻthẻzỏ nỉ~ kuố ẻthỉ yẻ agnẻnuôrỏ, Krỉstu hyắ~ lyắ pẻ tuốkuố ẻthỉgnẻgnẻ. Lisăsẻ~ kủ hé,

- “Phủnuôrỏ, vắ ki htuthẻhtya nẹ đố Judaphủ mắto tahe aklẻ pắ, vắ ki htuthẻhtya nẹ ná vắ tẻiỏrỏ thỉtahe pắ.”^b
- 10 Rỏ a hé kuốpỏ,
“Kỏ~ Judaphủ mắto thỉ, thẻ~ krủthẻlỏ tỏkuốmỏ ná Cómarya kayắ Judaphủ yẻnuôtahe nỉ~.”^c
- 11 A hé kuốpắpắ,
“Judaphủ mắto thỉ~, htuthẻhtya lahyắ Byacẻ, htuthẻhtya lỏplỉ ề pwỏ~ tỏprẻ nỉ~.”^d
- 12 Prẻprỏ Isaiah hé pỏ khyẻthyắ,
“Jesse aklwỉalyắ ki hyắ oluố~ htya tỏprẻ pắ, rỏ a ki pỏnỉ Judaphủ mắto tahe pắ. Juda~ phủ mắto tahe ki myásủ lahyắ lủ pắ.”^e
- 13 Bí thỉ zủẻnỉ hố Cómarya đố a mẹ~ cwố thỉ yẻ akhẻnuô, ề ma Cómarya tỏprẻ đố pẹ lẻmyásủ a khắshyẻkhắ~ rắ akhu~ akhyẻ, a ki mẻlỏbắ pẻđủ thỉ tẻthẻlủỏphỏphủ ná thỉ thẻplỏ a tẻkacủkabẻ nỉ~. Htuốto thyáphủ thỉ tẻmyásủ ki shyohtyasỏhtya plehyắ kuốpỏ đố nyẻ ná Thẻ Sắẻ Byacẻ a tẻprỏtẻprỏyắ akhu~ akhyẻ prẻ nuôrỏ vắ kwícỏbẻ pẻ đố thỉgnẻ.

Paulu A Tẻphýẻtẻmẻ

- 14 Puốvyắ thỉ~, vắ zủẻ tắtẻ nỉ có thỉ ná thỉ ohtwỏprẻ lỏbắ có ná tẻtẻwỏtẻyắ, ná tẻthẻkhuthẻgnẻ đố alỏabắ, rỏ thỉ ithyóithya cyắ nỉ~ dyế hố lahyắ lủ tỏprẻ ná tỏprẻ hố.
- 15 Manárỏ, Cómarya dyế hố vắ tẻbwỉ~ tẻtaryẻ đố vắ ki mẻ tẻmẻyẻ akhu~ akhyẻ, thyáphủ thỉ ki thẻnẻhtyabẻ

^aLi Htuthẻhtya 69:8   ^bLi Htuthẻhtya 18:49, Samuẻlẻ nyẻba tỏba 22:50   ^cLi Dỏnyắ 32:43   ^dLi Htu~ thẻhtya 117:1   ^eIsaia 11:10

nĩkhyẽ ngò dó vǎ ithyóithya thĩ nuò-
tahe rò, tahehenuò vǎ rǎlǎlĩ pẹ cò
16 thĩ cò. Cómǎrya abwíataryẽ akhu-
akhyẽ a dyé vǎ tẹmẹ dó vǎ ki mẹ
Jesũ Krĩstu atẹmẹ dó Judaphú mǎto
tahe aklẽ. Thyáphú Judaphú mǎto
tahe ki htwòhtya tẹlũ tǒcò dó Cóm-
marya ki phyésũ è, htuòrò tẹlũ tǒcò
dó Thẽ Sǎsẽ Byacè męsǎsẽ htuòhó lǔ
rò, Cómǎrya nwóhtya khódũhó vǎ
ná vǎ ki mẹtẹ phú bwídu dó a dyá-
sodonyǎ luòpẹ ù ná Cómǎrya a tẹ-
thékřĩmila nuòtòprẹ hó.
17 Phúnuòrò, dó vǎ htwòhtya tǒcò-
tuòhó ná Jesũ Krĩstu hó akhu-
akhyẽ, vǎ tanẹdu nĩdyé nyacó tẹmẹ
18 dó vǎ mẹpẹ Cómǎrya yěnuò cò. Tẹ
19 ariaruò thĩ tahenuò vǎ hébèhtya-
lǒ búkuò ná ù to. Vǎ hébèhtyalǒ
bũprétũ Krĩstu atẹmẹ dó a mẹcwó
vǎyẽ ari-akyǎ prẹ. Dó vǎ hébè è
ari-akyǎ yẽ akhu-akhyẽ, htuòrò dó
èthĩ myáhtye vǎ tẹmẹ tahe, htuòto
dó Thẽ Sǎsẽ Byacè dyé vǎ atẹprọ-
tẹpryayẽ rò, vǎ mẹ luòpẹ èthĩ tẹ-
prọtẹprya yětahe ná tẹhtetapǎ khyé-
thukhyéthẽ nuòtahe akhu-akhyẽ vǎ
zũklyázũklǒ bẹpẹhó Judaphú mǎto
tahe dó a ki nĩdǎ cǔehó Cómǎrya
hó. Bí vǎ lẹ hẹsodonyǎ pẹlǒ ù ná
Krĩstu a tẹthékřĩmila akhẽnuò, vǎ
cuónuò hẹsoluò pẹ lǒhó ù pwọ-
tòprẹ, pwọtòdó dó dǔo rwó vĩ Jeru-
salem nuò tuòdó Illyricum kẹ nuò-
20 tahe hó. Yěma mǎhó tẹ dó vǎ thẽ-
zũ myásũ mẹ nuòhó. Khǎlẹ bítẽ-
tǒpho bèbè dó a nĩhuòhĩ Krĩstu ari-
akyǎ to nuò vǎ dǔonyǎpẹ èthĩ ná
tẹthékřĩmila, mẹtẹhéro athyaná hi-

tómẽ dó ù byátǎ htuòhó akhǎduò
kyǎdẽ ná lǒnuò, vǎ thẽzũ cuò isó-
htya dítũ ná ùkhǎlẹ dó ù byátǎ htuò-
21 hó yẽ a lo nátó. Mǎtòkhónuò, phú
lisǎsẽkũ hé, “Kayǎ dó ù hénó pẹhĩ
èthĩ ná è ari-akyǎ híto tahenuò, èthĩ
ki myáhtye lǔ pǎ, kayǎ dó a nĩhuòhó
kuò híto tahenuò èthĩ ki thẹgněplǒ-
hyǎ pǎ,”^f a hé phúnuò.

**Paulu Taritaryǎ Dó A Ki Cuóolẽ Okuò
Krĩstuphú Dó Vĩ Roma Akũ Nuòtahe**

22 Dó tẹyẹtahe akhu-akhyẽ, vǎ kírẹ
hyǎ dó thĩo nuò tẹmẹ dídya tǎtũ ta-
23 mǔmǔ cò vǎ cò. Manárò, khǒnyǎyẽ,
lǒ- khǎlẹ tavítavǎ báyẽ tǒphonuò,
vǎ mẹhtuò lǒhó, vǎ lẹmẹ khǎlẹkhǎ-
bya nuò a o pǎtohó. Htuòto vǎ thẽ-
zũ hyǎ olẹ myáhtye nyacó thĩ cò.
24 Phúnuòrò shyé- vǎ cuò dó Spain kẹ
akhěpǎnuò, vǎ tanẹ thẹcuóolẹ tuò-
kuò thĩ pǎ. Shyé- vǎ cuò hó dó
Spain kẹ akhěpǎnuò vǎ cuóolẹkyǎ
kuòkuò thĩ bí vĩ Roma akũ nuò pǎ
rò vǎ ki cuò bóthyóbólǎkyǎ nĩkuò
ná thĩ taplǒtaplyáphú pǎ vǎ tanẹ
phúnuò. Htuòrò vǎ myásũ dó thĩ ki
dyékuò vǎ thĩ tẹmẹcwó dó vǎ tẹ-
cuò plehyǎ dó Spain kẹ yěnuò pǎ,
25 vǎ myásũ phúnuò. Manárò, khǒnyǎ-
yẽ vǎ cuò dó vĩ Jerusalem. Rò vǎ ki
cuóphyé rǔ dó ù mẹlũmẹtyǎ tahe bí-
nuò pǎ, rò vǎ ki mẹcwó ná Cómǎ-
26 rya akayǎ bínuò tahe pǎ. Mẹtẹhéro,
Macedonia kẹphú tahe ná Akaia kẹ-
phú tahenuò, a thẹplòshyo dyécúò
pẹkuò rǔtahe ná Cómǎrya a prẹsǎ-
sẹphú dó a sǔryǎsǔphǎ rò a o lahya
27 dó vĩ Jerusalem akũ nuòtahe. Èthĩ

^fIsaia 52:15

théplòshyo mèlũ nyacó. Ki hélakõ rò, èthĩ lomewó nyã Judaphú dó a zũe kàkuõ yẽnuotahe hó. Athyána èthĩ nuõsu oé hó Judaphú yẽtahe hó. Metèhéro Judaphú yẽtahe-nuô a dyée pẽkuõ dĩtũdũ hó Judaphú mato tahe tẽsõri dóthudóthẽ tahe hó. Phũnuôro Judaphú mato tahe nuõsu o Judaphú tahe ná a ki bè ibee kàkhyẽ pẽ khyẽthyá èthĩ ná tẽsõri maho rũhtẽ ná tãmuõtã-
 28 tẽ yẽtahe hó. Phũnuôro shyé~ và dyékyã htuõhó rũ dó èthĩ takhukũ pãnuô, htuõro shyé~ và thẽgnẽ tãtẽhó ná èthĩ nĩbẽ htuõhó rũ pã akhẽnuô, và ki htecuó dó Spain kẹ pã, rò và ki nuõ olẽ kuólákuõ thĩ
 29 bĩnuô pã. Và thẽgnẽ ná shyé~ và hyãtuõ dó thĩ opã nuô, và ki phyẽhyãní Krĩstu a tẽsõri dó alóabã yẽnuô pã.
 30 Puõvyã thĩ~, dó pẽ Byacẽ Jesũ Krĩstu ná Thẽ Sãsẽ Byacẽ atẽmõ akhu-akhyẽ và kwĩthẽzũ thĩ ná thĩ ki kwĩcóbẽ rõtũkuõ ná và pã, rò thĩ ki kwĩcóbẽhtya pẽkuõ và dó Cómãrya a o pã rò thĩ ki kwĩcóbẽ lỏthulỏthẽ pẽkuõ dó vàgnẽ pã ní~.
 31 Htuõrò, thyáphũ Cómãrya ki mẽsiplẽ và ná kayã dó a o dó Juda kẹkũ dó a zũe kuõ Krĩstu to nuotahe a takhukũ nuôro, kwĩcóbẽ pẽkuõ dó vàgnẽ ní~. Htuõrò kwĩcóbẽ pẽnĩ kuõpỏ prẽzũetẽphũ dó a o dó vĩ Jerusalem akũ nuotahe ki thẽkrũthẽlỏ phyẽsũ tẽmẽlũ dó và thũcuó pẽ èthĩ
 32 yẽnuotahe ní~. Ki Cómãrya thẽplỏo ná và ki hyã olẽ tuõkuõ thĩ pã héro, và ki hyãokuõ tabéthẽprã kuõ thĩ pã, rò và ki hyã thẽluỏphỏphũ tũkuõ ná thĩ pã. Htuõto và ki hyã nĩbẽ tẽ-

33 dyẽhẽdyẽre và dó athẽ tahe pã. Cómãrya a tẽthuỏtẽkrẽ ki okuỏdũ ná thĩ lỏ~ plĩ ní~. Amèn.

16

Tệhémohéryá Tahe

- Vã ki hẽsoluỏ pẽ thĩ ná pẽ puỏprẽmỏ Phoebe ari-akyã. È ma vĩ Cenchrea prẽzũetẽplỏmũ khuklỏ
- tỏprẽ. Shyẽ~ a hyãtuỏkuõ thĩ pã rò ẽmõsũ è phũ prẽzũkanyãkã Byacẽ Jesũ dó athyána thĩ yẽnuô ní~. Ếmõsũ è phũ Cómãrya akayã sãsẽ tahe tỏkỏ myákhwẽnĩ ù nuô ní~. A lo kuõ thĩ ỉtẽtẽ~ bèbẽnuô mẽcwỏ pẽkuỏ è ní~, mẽtèhéro và bèbẽ, ừuô tahe bèbẽ, a mẽcwỏmẽkỏ ẻlãhỏ ù hó.
- Vã thũcuỏ nĩkuỏ và tẽhémohéryá yẽ dó Aquila ná amẽ Priscilla a o. Èthĩ ma a mẽtỏkuỏ tẽ ná và
- dó Jesũ Krĩstu agnẽ. A thẽgnẽ ná ù ki mẽthyẽ có èthĩ tadũrỏ a khyãthyẽkhyáo có lahyã anẽ, rò a mẽlwỏhtekã htuõhó và menẽ. A mẽbwĩmẽtaryẽ tú và mato, a mẽbwĩmẽtaryẽ pẽkuỏ lỏdũ lỏ~ prẽzũetẽ plỏmũphũ dó a htwỏ Judaphũ mato nuotahe akhu-akhyẽ, pẽ hẽbwĩhẽtaryẽ nĩ èthĩ.
- Hémohéryá pẽkuỏ và prẽzũetẽ plỏmũphũ dó a hyã cóbucóbẽ kuỏ dó lũ hi nuotahe ní~.
 Hémohéryá nĩpẽ kuỏ và khỏbỏthyómỏ Epãeneto ní~. Kayã dó a zũkã rẻlỏ ù Krĩstu dó Asia kẹkũ nuoma è hó.
- Vã thũcuỏ nĩkuỏ và tẽhémohéryá dó Maria a o. È ma a mẽpẽnyacỏ tẽ dó thĩgnẽ tỏprẽ.

- 7 Thũ cuố nípé kuố và tềhémohé-
ryá dó Andronico ná Junia ní-.
Èthĩ ma Judaphú thýáná và yěnuô
pré. Ủ dótặ rộkuố èthĩ ná và dó
htỏkũ ni. Èthĩ ma Prẻđônyảphú
dó ủ dyaduzủnyá nyacố tahe. Èthĩ
krwỏrẻklỏ Krístu akhyẻ ná và ni.
- 8 Và thũcuố nỉkuố và tềhémohé-
ryá dó Ampliato a o, ẻ ma và mọnỉ
nyacố lủ dó Byacẻ akủ ní-.
- 9 Và thũcuố nỉ và tềhémohéryá dó
Urbano dó a mẹ rộkuố Krístu a tề-
phyétẻmẻ ná và yěnuô tồprẻ ná và
khỏbỏthỷomỏ Staky a o.
- 10 Thũcuố nỉ pẻkuố và tềhémohé-
ryá dó Apelle a o nuô ní-. ẻ
ma prẻmẻtẻphú dó a sítỏ myá-
htyẻbẻ nó htuỏhỏ tẻmẻcyẻmẻcủ
tahe rỏ a thẻplỏpyẻ kuố to tồprẻ
khukhyẻ kayả dó lẻthẻlẻnỉ nyacố
ẻ tồprẻcỏ.
- Thũcuố nỉ pẻkuố và tềhémohé-
ryá yěnuô dó Aristobulo ná a hi-
phủphyảphú nuỏtahe a o ní-.
- 11 Thũcuố nỉ pẻkuố và tềhémohé-
ryá dó Herodio a o ní-. ẻ ma
Judaphú thýáná và prẻprẻ.
- Thũcuố nỉ pẻ kuố và tềhémohé-
ryá dó puỏvyả Krístuphú dó a o
dỏ Narcisso ahi nuỏtahe ní-.
- 12 Hémohéryá nípẻ và Tryphaena
ná Tryphosa nuỏthẻnyẻ ní-. Èthĩ
ma prẻmỏ tahe dó a mẹ nyacố tẻ
dỏ Byacẻ agẻnẻ.
- Hémohéryá nípẻ kuố vắkhỏmỏ
Persi nuô ní-. ẻ ma prẻmỏ dó a
yácủ mẻnyacỏtẻ dó Byacẻ agẻnẻ
tồprẻ hỏhỏ.
- 13 Hémohéryá nípẻ kuố và Rufo
nuô ní-. ẻ ma prẻmẻtẻphú dó
amwỉladu dó tẻzủtẻnyả tỏkyẻ

tồprẻ. Hémohéryá nípẻ kuố và
amuố nuỏnuô ní-. Amyáakhwẻ nỉ
và thýácóná aphủ ná anẻ nuô cỏ.

- 14 Hémohéryá nípẻ kuố và
Asycrito, Phlego, Herme, Pata-
roba, Herma thỉ tahenuô ní-.
Htuỏrỏ hémohéryá nípẻ kuố và
puỏvyả Krístuphú dó a hyả cỏbẻ
tuỏkuố ná èthĩ nuỏtahe ní-.
- 15 Hémohéryá nípẻkuố và Philo-
logo ná amẻ Julia, Nereo ná
apuỏprẻmỏ, ná Olympa ná lỏ-
Cỏmarya akayả sắẻ dó a hyả cỏbẻ
tỏkuố ná èthĩ nuỏtahe ní-.
- 16 Bí thỉ myáhtyẻ tặsủ lủ tồprẻ
ná tồprẻ akhẻnuỏ, nuỏmủnuỏthýả
lủ ná tẻnuỏmủ dó a sắẻ nuô
akủ ní-.
- Krístu a prẻzủtẻ plỏmủphú lỏ-
plỉ thủhyả pẻ thỉ èthĩ atẻhémohé-
ryá tahe prẻ.

Tẻmekyảngỏ Dỏ Khyẻ Tadủ Tahe

- 17 Puỏvyả thỉ, và thẻshyakrwỏnỉ
thỉkhyẻ, rỏnỉ lahýả thỉnẻ ná kayả dó
a hyảnuỏmẻ lựprỏủlựprýả tẻ nuỏ-
tahe ní-. Èthĩ tẻithỷỏithýa tahenuô
a ilo cuố taphắkyả kayả dó thỉklẻ
tahehe ná Krístu pả. Èthĩ tẻithỷỏ
tahenuô a lự khỏdủ ná Krístu ari-
akyả dó ủ ithỷỏ htuỏhỏ thỉ nuỏtahe.
- 18 Otaphắkyả ná èthĩ ní-. Mẻtẻhẻrỏ
kayả phủnuỏ tahe ma a mẹ Bya-
cẻ Krístu atẻmẻ mắto. Mắtỏkhỏnuỏ,
a lủmẻmỏ mẻthẻplỏmỉ nỉdyẻ la-
hyả anẻklỏ a tẻthẻzủthẻlỏ tahe prẻ.
A hẻbẻmỏ hẻbẻcyả ủ, htuthẻnỉ ủ
rỏ èthĩ ilolahỏnỉ kayả dó a củ-
19 ezủ tẻnuỏtahe pả. Thỉ củẻ nỉdỏ-
ryả ngỏnuỏ, ủ nỉhuỏ lỏ- plỉ cỏ
pwỏ- tồprẻ cỏ hỏ. Dỏ thỉ ohtwỏ-

prê phúnô akhu-akhyê vâ thekrũ kanô~ to. Manáro tẹryá ma phútê nuô, vâ thezũ nõthégneplõplũ ryá kuõ thĩ. Htuõrò tẹmũmyá ma phútẽnuô, vâ thezũ nõ mwõplĩthĩplo ryá thĩ prẽ.

- 20 Nyetyato pãma tẹpẹtẹdwõ a Cómarya yẽ ki nõzĩtaprõ mũkyá khĩnėricyá khuklõ yětõduõ dó thĩ kha-nyẽlẽ pã.

Byacè Jesũ Krĩstu abwĩataryẽ ki okuõdũ ná èthĩ ní~.

- 21 Timothy dó a mẹrõkuõ tẹ ná vâ yětõprẽ thũhyã kuõ a tẹhémõheryá dó thĩ o. Htuõrò Lucio, Jason ná Sosipater yětahe thũhyã-nĩ kuõkuõ. Èthĩ ma Judaphũ tahe thyáná vãyẽ hõ.

- 22 Vã ma Tertio. Liyětõba ma Paulu nõrã vã prẽ. Rò vâ hémõheryá cuõnĩ thĩ dó Krĩstu amwĩ akũ.

- 23 Gaio hémõheryá cuõnĩ thĩ. A ẹmõsũryá tũdũ vâ dó ahi mato, a ẹmõsũnĩ lõdũ prẹzũtẹ plómũphũ lõ~ plĩ có. A myá ẹsũmoryá nyacó sĩprẹsĩmya có.

Prẹopõ pẹũ vĩshyẽdõ rũ Erasto yẽ ná pẹ puõvyã Quarto thũhyã pẹkuõ
24 thĩ atẹhémõheryá tahehe. Pẹ Byacè Jesũ Krĩstu abwĩataryẽ ki o kuõdũ ná thĩ lõ~ plĩ ní~. Amèn.*

- Tẹtuthẹhtya A Tẹcóbẽ Dó Khyẽ Tadũ
25 Dó vâ hėsodõnyã luõ pẹ ỹ ná tẹthẽkrũmila yẽ ná Jesũ Krĩstu ari-akyãyẽ akhu-akhyẽ, Cómarya męsõhtyabẽ pẹ hõ thĩ tẹzũ rò pẹ ki htu-thẹhtya è põ~. Jesũ Krĩstu ari-akyã yẽnuõma, ỹ dyauõdyabĩ è nyẽlãhõ tadũrò khõnyãyẽ ỹ dyẽluõ htya-
26 hõ è hõ. Manáro khõnyãyẽ phũ prẹprõ héone htuõhõ nuô, htuõrò phũ Cómarya dó a htwõprẽ tacũprẽ yětõprẽ mekyã one htuõhõ angõ tahe, thyáphũ Judaphũ mato tahe ki zũe Krĩstu rò èthĩ ki nĩdã lũngõ agnẽnuô, ỹ dyéthégne luõpẹ lõhõ
27 èthĩ pwõ~ tũpho hõ. Rò Cómarya dó a mẹtẹcyã tũprẽ è yětõprẽnuô, dó Jesũ Krĩstu akhu-akhyẽ ỹ ki mẹlĩmẹtakhẽ htya dĩtũ è acũcũ ahtũhtũ ní~. Amèn.